

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

1/2016

**Maahanmuuttajat
asuntomarkkinoilla
s. 3-4**

**Orimattila ja Myllypuro
paremmiksi EU-tuella
s. 4-5 ja 9**

**Raide-Jokerin
rahoituksesta riitaa
s. 5**

**Ara-päivän 2016 antia
s. 6-7**

Asukasliitto ry
 Vuosaarentie 6 a B, 00980 Helsinki
 p. 045 132 8404
 asukasliitto@asukasliitto.fi
 www.asukasliitto.fi

Toimisto avoinna ma-pe klo 9-15. Tapaamiset vain ennalta sovittuina.

Perustettu vuonna 1974, jäsenenä yhdistyksiä ja henkilöjäseniä ympäri Suomen. Jäsenmaksu vuonna 2016 on 28 euroa/henkilöjäsen. Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen alkaen 40 euroa. Liitto julkaisee Asuminen & Yhteiskunta -lehteä.

Asukasliitto toimii hyvän, kohtuuhintaisen ja terveellisen asumisen puolesta ja asukkaita palvelevan, kestäväen kehityksen ratkaisut huomioivan asuinympäristön puolesta.

Asukasliitto yhdistää asukasyhdistykset ja muut yhteisöt, vuokra-asukkaat, omistusasukkaat, osaomistusasukkaat, omakotitaloasukkaat valtakunnallisesti vaikuttavaksi liitoksi ja verkottaa ne kansainvälisiin organisaatioihin.

Asukasliitto reagoi nopeasti asuntopolitiikan muutoksiin ja tuo esiin asukkaiden näkökulman. Asukasliitto osallistuu ja vaikuttaa valtakunnalliseen päätöksentekoon. Asukasliitto seuraa asumisen kehityssuuntia Euroopassa voidakseen edistää hyvien ja torjua huonojen vaikutusten siirtymistä Suomeen.

Asukasliitto neuvoo vuokra-asukkaita, asuntoyhtiön osakkaita, asukkaiden yhdistyksiä, asukas- ja talotoimikuntia asumisterveys- ja asuinympäristöasioissa. Asukasliitto kouluttaa teemapäivillä, seminaareissa, taloyhtiöiden koulutus- ja informaatiotapahtumissa sekä asukas- ja talotoimikuntien tapaamisissa.

Puheenjohtaja

(tiedotus ja lehdistö)
 Duncker Hans, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja

Rantanen Tarja

Toiminnanjohtaja

Kärkinen Carita

Asukasliitto ry:n hallitus 2015-2016

Anttonen Pasi
 Hänninen Ilkka
 Nikula Unto
 Poutanen Martti
 Raatikainen Tapani
 Tasanen Jari
 Töyri Hannu

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille

p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin

p. 050 339 1150. Puhelinneuvonta arkisin klo 10-14.

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 1/2016

Päätoimittaja: Risto Kolanen

P. 0400 204 844
 risto.kolanen@pp.inet.fi (juttuideat, tekstit)

Toimituksen kuva- ja uutisposti: asuminenyhteiskunta@gmail.com

Toimittaja: Unto Nikula

Kuvaaja ja Kierrätysidea: Katja Karjalainen

Kuvaaja ja oikoluku: Carita Kärkinen

Numerossa avustivat: Hans Duncker, Sofia Hoo, Anni Kotkamaa, Hilka Kotkamaa, Minna Krupka, Jere Lauha, Tuula Mikkola, Elisa Mäkinen, Suvi Nirkko, Marianne Roivas, Riitta Salasto, Riku Suomaa, Jari H.K. Virtanen ja Oskari Wäänänen.

Kannen kuva: Katja Karjalainen, Ryssänsaari Katajanokan merinäkökymässä, Helsinki

Taitto: Salon Seudun Sanomat Oy

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2016

Painosmäärä: 5 000 kpl

Taas tyytymättömyyden talvi

Vuonna 2014 kirjoitin teemalla ”Tyytymättömyyden talvi”. Valitettavasti siitä näköjään voi tehdä vuosittaisen vakio-otsikon. Kun pienikin toivontähti sammui...

Vuosi 2015 vaikutti ensimmäistä kertaa moneen vuoteen myönteiseltä, mitä asuntotilanteen edes vaatimattomaan korjaamiseen tuli valtakunnankin tasolla. Pääkaupunkiseudun metropolialueella valmistui poikkeuksellisen paljon uusia korkotuettuja asuntoja.

Tätä auvoista tunnelmaa riitti aina loppukesälle saakka. Sitten alkoi tapahtua asioita, jotka saivat minun lisäksi monen muunkin asumista seuraavan otsan syviin rypyyihin.

Tilanne kiepsahti päällelleen.

Elo-syyskuussa alkoivat turvapaikan hakijat tulla. He tulivat pyytämättä ja yllättäen. Tämän suuruisen invaasion hoitamiseen eivät viranomaisemme olleet tehneet valmistelevia toimenpiteitä. Onneksi saatiin hengähdysaikaa, kun uudet tulijat voidaan majoittaa jonkin aikaa vastaanottokeskuksissa.

Rinnan tämän asian kanssa ARA-rahoitettujen vuokra-asuntojen suuret toimijat alkoivat myydä pois korkotuetut vuokra-asuntonsa, kärjessä VVO Oyj.

Valtakunnallisesti näillä asioilla ei ole muuta merkitystä kuin että asumisen hintakehitykselle luotiin kallistumisen edellytyksiä myös ulkopuolella ns. ruuhka-Suomen.

Lisää painetta syntyy pääkaupunkiseudulle. Voi siis sanoa että tilanteen varsin dramaattinen

muuttuminen alkoi loppukesästä 2015. Nyt yhdeksän kuukautta myöhemmin näemme, minkä näköinen lapsi tästä syntyi. Olisi houkuttelevaa turvautua vanhan kansan sanontoihin, mutta Asukasliitto on vakavissaan asumisen hyväksi toimiva yhteisö.

Tosiasia on se, että Uudenmaan metropolialue on ja tulee olemaan, entistä ahtaamalla. Otan tähän pari konkreettista esimerkkiä.

Turvapaikanhakijoiden asumista turvaava välivuokramalli on ajatuksena ihan hieno ja humaani asia. Siinä lähdetään siitä, että pääkaupunkikuntiin tulee seuraavien muutamien kuukausien kuluessa kotipaikka-ohjeuden (oleskeluluvan) saaneita turvapaikan hakijoita sellainen määrä, että heidän asuttamiseksi tarvitaan n. 4 000 vuokra-asuntoa.

Tämä hoidettaisiin niin, että kolmas sektori yhteistyössä kunnan kanssa vuokraa asunnot ja turvapaikan hakijat sitten asutetaan näihin asuntoihin. Koska nykyinen laki ei tunnista kattavasti vuokratarkuutta, vaan ainoastaan vuokratuuden (enintään 3 kuukautta), on ilmeisesti meneteltävä näin. Kysymyksiksi jää: paljonko tämä tulee yhteiskunnalle maksamaan ja miten tämä sinällään pieni, mutta suuntaa antavana tuntuva uusi erä asumista tulee vaikuttamaan asumisen hintaan?

Kyllä kantaväestöäkin osataan rokottaa. Omistusasumisen puolella tuntuu vähintään yhtä absurdilta uusi kasvava trendi muuttaa konttori- ja teollisuuskiinteistöjä asumiskäyttöön. Kohteina näyt-

Puheenjohtajan palsta

tävät olevan vanhat Jugendtalot, jotka alun perin olivat varakkaiden asuntotaloja ja jotka sitten muutettiin piilokonttoristumisen aikakaudella 1970-luvulla konttoreiksi ja nyt sitten palautetaan asunnoiksi.

Toinen ryhmä ovat 1970- ja 80-lukujen konttoritalot. Näiden käyttötarkoitus muutetaan kohtuullisen pienellä byrokratiolla. Ja nyt niin joustavat kaupungit veloittavat pienet ”natshajut” (=venäläinen sana, joka tarkoittaa rahaa, joka tekee mahdolliseksi). Helsingissä tämä pikkuraha on vuositasolla noin 10 000 000 € ja menehän raha kaikkien kuntalaisten hyväksi.

Tässäkään toiminnassa ei päällisin puolin ole erityistä vikaa, mutta kun muutettujen asuntotilojen hinnat liikkuvat välillä 8 000 – 13 000 €/m², on syytä kysyä kenen asuntopulaa tämä uudistuotanto on tarkoitettu helpottamaan?

Hyvää alkanutta vuotta 2016 toivottaen!

Hans Duncker
 Asukasliiton puheenjohtaja

Åter en missnöjets vinter

Ar 2014 skrev jag med temat ”Missnöjets vinter”. Tyvärr ser det ut som om denna blir en permanent rubrik.

Året 2015 var för första gången på länge, året som gav hopp om en liten korrigerig till det bättre inom bostadsbyggandet.

Lyckan varade till sensommaren. Sedan började det hända saker som gav oss boendeaktivas pannor djupa veck.

Situationen ställde sig på huvudet Augusti-september började de asylsökande anlända. De kom oömskedda och överraskande. Att ta hand om en invasion av denna storleksklass är inte lätt, då myndigheterna inte hade gjort något förberedande arbete. Lite andrum fick vi då vistelsen till att börja med är i mottagningscentralerna.

Parallellt med detta började de stora bostadsoperatörerna på hyresmarknaden sälja ut sina bostadsbestånd.

På nationell nivå betydde detta, att nu fanns det underlag för att höja hyrorna också i glesbygden.

Nytt tryck på huvudstadsregionen. Den dramatiska förändringen kom alltså i gång på senhösten 2015. Nu 9 månader senare kan vi se hur den nya bebisen ser ut. Av artighetsskäl kommenterar jag inte då Asukasliitto är en seriös organisation.

Faktum är att priset på boende blir än mer hutlöst i Nylands metropolområde. Ett par konkreta exempel.

När asylsökanden får uppehållstillstånd får de också sk. bostadsrätt. Detta betyder, att de kan flytta till den kommun de väljer att bo i. I huvudstadskommunerna behövs ca. 4000 hyresbostäder för de nyss komna. Detta skall man lösa med en modell som kallas mellanhyrning. Den fungerar så att tredje sektorn i samarbete med kommu-

nen hyr bostäderna med löpande hyresgaranti. Invandrarna är alltså mellanhandens hyresgäst.

Lagen om hyresbostäder känner inte en löpande garanti, utan endast max. 3 månaders hyressäkerhet. Detta blir aktuellt om ett par månader. Hur kommer det att inverka på marknadens priser och människorna i de långa köerna för en hyresbostad?

Man kan nog också plocka finländarna på pengar. På ägandefronten seglar ett nytt fenomen upp. Gamla kontorshus och industrifastigheter byggs om till bostäder. T.ex. Helsingfors hävar in 10 000 000 € på detta årligen. Låter helt vettigt, men när priserna för dessa nygamla bostäder är 8 000 – 13 000 €/m², frågar man sig för vem byggs dessa?

God fortsättning på 2016,

Hans Duncker
 ordförande

ASUKASLIITON KEVÄTSEMINAARI

lauantaina 9.4.2016 klo 11-14

”Pääkaupunkiseudun vanheneva väestö - Asumisen ikärasismi”

Kinaporin palvelukeskus, juhlasali.
 Kinaporinkatu 9, 00500 Helsinki.

Katso ilmoitus s. 12

Maahanmuuttajat asuntomarkkinoilla

Turvapaikanhakijat lisäävät kysyntää vuokra-asuntomarkkinoilla

Maailmalla hakee paikkaansa 60 miljoonaa pakolaista. Suurin osa, noin 40 miljoonaa, näistä kotinsa jättämään joutuneista elää jonkinlaista elämää kotimaissaan, eli ovat kotimaidensa sisäisiä pakolaisia. Eurooppaan tuli vuonna 2015 yli miljoona turvaa hakevaa.

Suomeen saapui viime vuonna yli 32 000 epäselvistä oloista lähtenyttä henkilöä, ja nyt näyttää siltä, että lähes 30 000 heistä anoo turvapaikkaa Suomesta. Tämä on kymmenkertainen määrä verrattuna edellisten vuosien keskimääriin. Kokemus on osoittanut, että kansainvälisissä sopimuksissa määritellyn suojelutarpeen kriteerit täyttyvät noin 40 prosentin osalta kaikista maahan pyrkijöistä.

Pellervon taloustutkimus (PTT) on tutkinut pakolaisten aiheuttamaa kysyntäpiikkiä Suomen, ja erityisesti niin sanotun ruuhka-Suomen asuntomarkkinoille. PTT lähtee laskelmissaan tänne jäävien, siis oleskeluluvan saavien lukumäärästä 10 000. Se olisi noin kolmannes alkuperäisestä pyrkijämäärästä. Seuraava vaihe näiden mahdollisten uussuomalaisten kotouttamisessa on niin sanottu perheiden yhdistäminen. Tämän prosessin jälkeen tänne tulleiden – ja siis asutettavien – määrä olisi tämän oletuksen mukaan 15 000 henkilöä (taulukko 1). Suomen kokemukseen pohjaten PTT laskee tuosta määrästä hakeutuvan ruuhkaisimman Suomen alueelle, eli pääkaupunkiseudulle vähintään 5 000 uutta sijoitettavaa. Muut suuret suomalaiskaupungit saavat myös osansa.

Vastaanottokeskuksista kuntiin

Saatuun oleskeluluvan, turvapaikanhakija on periaatteessa kunkin alueen ELY-keskuksen ohjauksessa, ja yhdessä vastaanottokeskuksen sijaintikunnan kanssa nämä pyrkivät auttamaan uutta tulijaa sijoittumaan alkuperäiselle saapumisalueelle. Vaihtoehtoina turvapaikan saaneella ovat ELY-keskuksen tekemä sijoittaminen yhteistyössä muuttokunnan kanssa, vastaanottokeskusten tukema

omaehtoinen muutto tai ilman ohjausta tapahtuva itsenäinen muutto. Kokemuksesta tiedetään, että itsenäisesti ja omaehtoisesti muuttavien määrä on selvästi suurempi kuin ELY-keskusten tekemien kuntiin sijoittamisten määrä. ELY-keskusten kautta on sijoitettu vain noin 300–400 henkilöä vuosittain. Useimmat turvapaikanhakijat hoitavat asumisratkaisunsa itsenäisesti saatuaan oleskeluluvan.

Itsenäisten muuttojen suuntautuminen sukulaisten ja tuttavien luo suurimpiin kaupunkeihin voi selvityksen mukaan aiheuttaa asuinolojen ahtautta ja asunnottomuutta. Lisäksi se voi esimerkiksi vähentää kotoutumispalveluihin hakeutumista. Helsinkiin tulleista, vastaanottokeskuksista lähtöisin olevista, muuttajista vuonna 2013 asunnottomia oli 11 %.

Tuettu vuokra-asuntoista pulaa kasvukeskuksissa

Asuntojen tarjonta pääkaupunkiseudun valtion tukemassa vuokra-asuntokannassa on riittämätön. ARA-asuntojen kysyntä ylitti tarjonnan vuonna 2014 yli 30 000 henkilöllä, muissa kasvukeskuksissa yhteensä noin 15 000:lla. Ylikysyntää asuntoihin on näillä alueilla selkeästi, ja turvapaikanhakijoiden myötä tilanne tiukkennee entisestään. Toisaalta ARA-asuntoja on vapaana Suomessa tällä hetkellä 7200, ja niistä noin kolmanneksen arvioidaan olevan sellaisia, että niitä voitaisiin käyttää oleskeluluvan saaneiden kodeiksi. Tyhjät asunnot sijaitsevat ennen kaikkea väestötappiopaikkakunnilla.

Tyhjiä ARA-asuntoja käyttöönotto ohjaisi muuttoliikettä pois pääkaupunkiseudulta, mutta samalla oleskeluluvan saaneiden työssäkäynti- ja opiskelumahdollisuudet mahdollisesti heikkeni-

Maa	Turvapaikanhakijoita 2015	Myönteisten päätösten osuus	Arvio oleskeluluvan saavista	Arvio perheen yhdistämisen kautta tulevista	Yhteensä
Irak	20495	18 %*	3690	1850	5540
Afganistan	5241	60 %	3150	1580	4730
Somalia	1981	64 %	1270	640	1910
Syyria	879	74 %	660	330	990
Albania	762	1 %	10	10	20
Muut	3189	25 %	810	410	1220
Yhteensä	32547	n. 40 %	9590	4820	14410

Oleskeluluvan saavat ovat arvioita perustuen turvapaikanhakijoiden määrään ja myönteisten päätösten osuuksiin. Lähde: Maahanmuuttovirasto, PTT. *2015

sivät. Vaikka kaikki käyttämättömät ARA-asunnot otettaisiin käyttöön, on kansainvälisen suojelun ja perheen yhdistämisen perusteella oleskeluluvan saavien perhekuntien määrä lähivuosina silti suurempi kuin tyhjien asuntojen määrä. Tilanne on kaupungeittain hyvin erilainen – useimmissa kasvukeskuksissa jonot kasvavat. Paineita kehittyy myös yksityisille vuokra-asuntomarkkinoille, jos tarjontaa ARA-vuokra-asunnoista ei ole. Tämä nostaa seudun asumiskustannuksia entisestään.

Segregaatio-ongelma

Tutkimuksissa on todettu, että alueiden sosio-ekonomisen eriytyminen, segregaatio on viime aikoina huomattavasti kiihtynyt, ja erot huono- ja hyväosaisten alueiden välillä ovat suuria. Maahanmuuttajien keskittyminen lähinnä sosiaalisille vuokra-asuntomarkkinoille ja sosio-ekonomisesti syrjäytyneille alueille voi siis johtaa eriytymiseen.

Asumisen edullisuus ei ole

ainoa määrittävä tekijä maahanmuuttajien sijoittumisessa tietyille alueille. Alueeseen kiintyminen, sekä sukulaisten ja tuttavien läheisyys ovat tekijöitä, joiden on havaittu parantavan asumisviivyyttä. Yhteisöllisyyden rooli on usein myös merkittävä.

PTT päätyy selvityksessään vetoamaan suurten kaupunkien päättäjiin ja myös maan hallitukseen.

Suomen asuntomarkkinoiden suuri kuva ei muutu maahanmuuttajien vaikutuksesta. Suuret kaupungit vetävät ihmisiä, joten uusia asuntoja tarvitaan kasvukeskuksiin. Asuntojen tarjonnan ongelmien taustalla yhtenä tekijänä on maankäyttöpoliittika. Asuntomarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi suurilta kaupungeilta tarvitaan edelleen konkreettisia toimia ainakin kaavoituksessa ja hallitukselta aktiivista kaupunkipoliittikkaa. Kysyntäpainet näkyvät kasvavina asumiskustannuksina. Pahimmillaan asuntomarkkinoiden ongelmat

aiheuttavat häiriöitä työmarkkinoilla ja työvoiman liikkuvuudessa, toteaa PTT selvityksensä lopputulemana.

Johtopäätöksiä

Kaksi kolmasosaa suomalaisista asuu jo kaupungeissa, joten mitään suuren volyymin muuttoaltoa maan sisällä ei voida odottaa. Ei maaseudun oleteta kokonaan tyhjenevän. Tämä taas merkitsee sitä, että lisätyövoimana – sikäli kun sitä tarvitaan – olisivat maan rajojen ulkopuolelta maahamme tulevat. Tämä aiheuttaa vieläkin suurempaa painetta kohtuuhintaisille vuokra-asuntomarkkinoille eli ARA-asunnoille olisi kysyntää jatkossakin enenevässä määrin. PTT:n hallitukselta edellyttämä aktiivinen kaupunkipoliittikka ei kaiketi sulje kokonaan pois toimien valikoimasta aktiivisuutta pyrkimyksissä luoda elämisen mahdollisuuksia, siis työpaikkoja myös ruuhka-Suomen ulkopuolelle.

Unto Nikula

Paineita pääkaupunkiseudulle – vuokra-asuntojen kysyntä kasvaa

PTT:n selvityksessä ounastellaan, että ensimmäisten tulijoiden ja heidän perheidensä noin 15 000 henkilön väestönlisäys aiheuttaa ”kysyntäshokin” vuokra-asuntomarkkinoille. Oletettavasti pääkaupunkiseudulle tulevat 5-6 000 uutta asunnontarvitsijaa tulevat olemaan tuntuva lisäjatke alueen kaupunkien vuokra-asuntojonoissa.

Uusien maahanmuuttaja-asukkaiden kasvaneen määrän tuomat

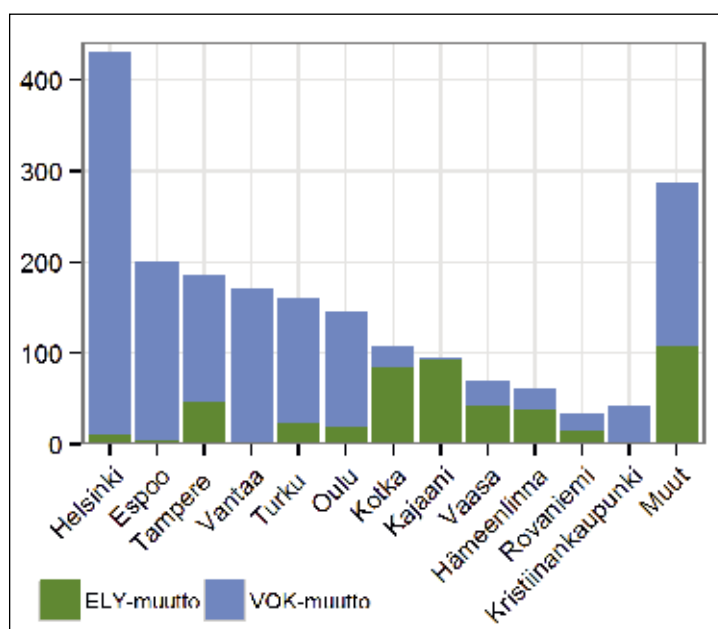
paineet kohdistuvat ensisijaisesti vuokra-asuntomarkkinoille, ja siellä erityisesti sosiaalisille vuokra-asuntomarkkinoille. Pääkaupunkiseudun vetovoimatekijöitä ovat maan otollisimmat opiskelu- ja työmahdollisuudet sekä olemassa olevat maahanmuuttajaverkostot.

Kuvio osoittaa maahanmuuttajien jakautumista suuriin kaupunkeihin ja muualle Suomeen vuonna 2013. Tuolloisen ”nor-

maalin” kotiutettavien määrät pitää kertoa noin kymmenellä, kun tarkastellaan vuotta 2015.

(UN)

Kansainvälisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden henkilöiden muuttotavat vastaanottokeskuksista kuntiin vuonna 2013. VOK-muutto viittaa omaehtoisesti ja itsenäisesti muuttaviin. Lähde: TEM, PTT.

Uusi kaupunginosa Lahden oikoradan varressa

Orimattilan Henna rakentuu

Lahden seudulle Orimattilaan kehitetään uutta ekologista, puutarhamaista työpaikka- ja asuinalueita. 15 000 asukkaan kaupunginosa, Orimattilan Henna, rakentuu Länsi-Orimattilaan oikorata-rautatien varteen 140-maantien ja 4-valtatien väliin.

Ensi kerran, vuonna 2002 käynnistynyt, Hennan kehittäminen on edennyt alueen infran rakentamisen vaiheeseen. Hennan asuinalueelle on kaavailtu omakoti- ja kerrostalotontteja, jotka sijoittuvat vyöhykemäisesti keskeisten teiden, viheralueiden ja palvelujen ympärille. Myös eri ikäryhmät yhdistävä monitoimitalo kuuluu alueen suunnitelmiin.

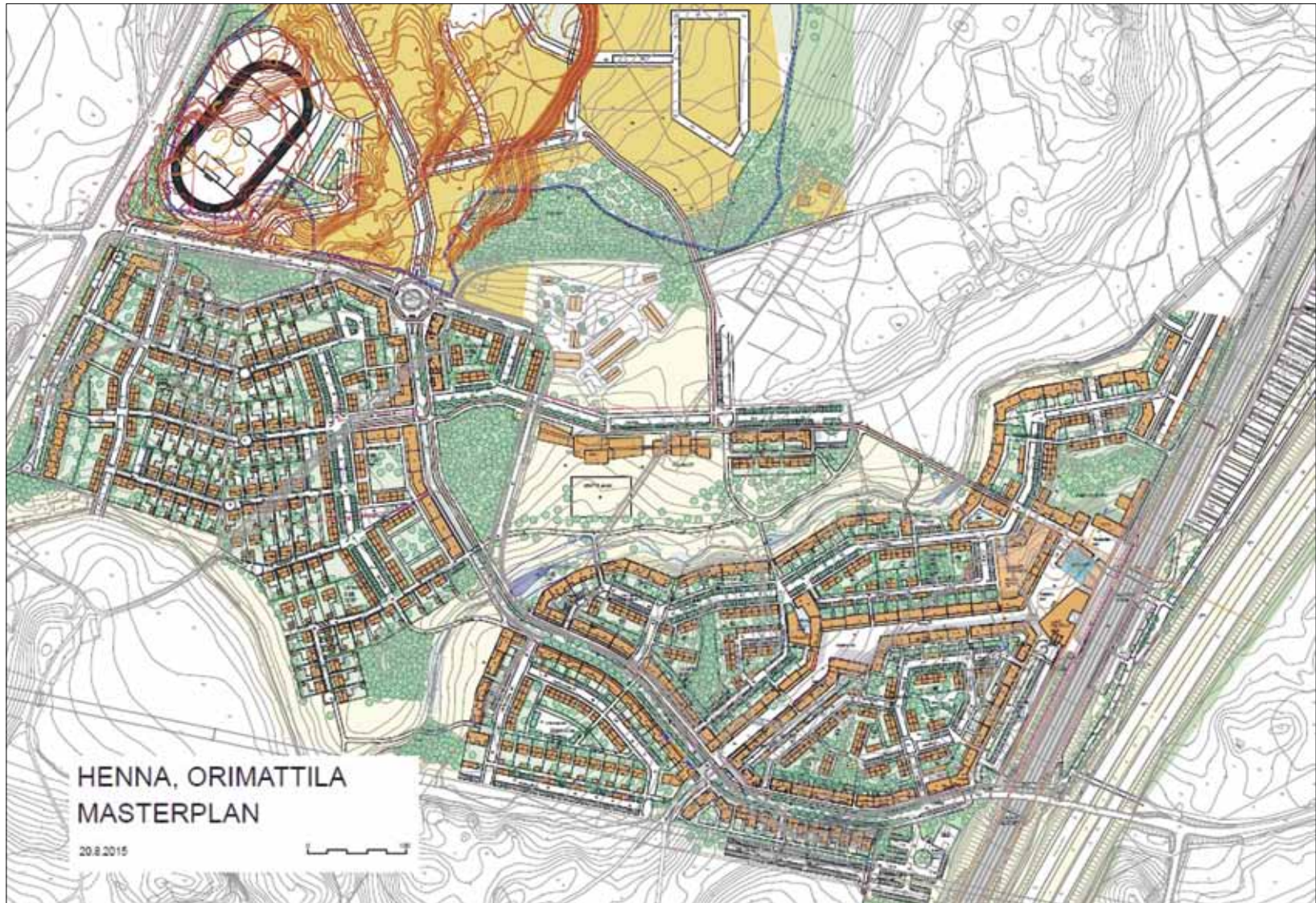
– Henna on turvallinen, viihtyisä ja yhteisöllinen asuinpaikka niin lapsiperheille kuin yksinlävillekin. Hennalainen on moderni ja verkostoitunut kaupunkilainen, joka haluaa ympärilleen myös maaseutua, Hennan projektipäällikkö **Suvi Nirkko** avaa.

Juna vie Lahteen ja Helsinkiin

Ennen talojen valmistumista Hennassa rakentuu pysäköintialue juna-asemaa varten. Kuokka lyötiin maahan ensimmäisen kerran tammikuussa 2016.

– Alueen liikenneyhteyksien kehittäminen saavutti merkittävän etapin joulukuussa 2015, kun Liikenne- ja viestintäministeriö sekä VR tekivät junaliikenteestä ostoliikennesopimuksen vuosille 2016 – 2019.

Itse juna-aseman rakentamisaikataulu ratkeaa tämän kevään aikana. Asema pysäköintialueineen sijoittuu sen läheisyyteen kaavoitettujen asuin- ja palvelukortteiden rinnalle. Helsingin ja Lahden välillä liikennöivät Z-junat aloittavat pysähtymisen Hennan seisakkeella sen valmistumista seuraavan juna-aikataulukauden alusta. Tulevaisuudessa hennalai-

Hennan kehittämistä vuosina 2010–2015 luotsannut arkkitehti Jouko Kunnas on laatinut Hennan masterplanin.

sen työmatkat sujuvat junalla Lahteen 13 minuutissa ja Helsinkiin 53 minuutissa.

– Alustavan suunnitelman mukaan ensimmäinen juna pysähtyy Hennassa vuoden 2018 alussa. Orimattilan keskustan ja Hennan

välille tulee myös bussiyhteys.

Rakennustapaohjeet tekeillä – tule vaikuttamaan

Hennan laajemmat investoinnit käynnistyvät juna-aseman valmistuttua. Raiteiden läheisyyteen on

suunnitteilla esimerkiksi liike- ja toimistorakennuskortteli. Toimivat verkko-yhteydet ja nykyaikaiset tilat houkuttelevat perustamaan kortteliin oman etätoimiston.

– Kun alueelle saadaan vielä päivähoitopaikkoja, on elämä sujuvaa.

Vaikka Henna on kaunis ja vehreä, myös arjen ja työmatkaliikkumisen pitää olla helppoa, Nirkko toteaa.

Hennaan on mahdollisuus kehittää ja toteuttaa myös uusia asumisen ja liikkumisen palveluja. Toiveena on jopa sähköisten auto-

Maahanmuuttajien hajasijoittaminen ei ole viisasta

Helsingin yliopiston kaupunkimaantieteen professori **Mari Vaattovaara** puhui maahanmuuton vaikutuksista Asuntomarkkinat 2016 -seminaarissa 26.1. Helsingissä ja esitteli tilastoja ulkomaantaustaisten määrästä meillä muihin pohjoismaihin verrattuna.

– Vaikka maahanmuutto on voimistunut paljon, meillä on sen hoitamisessa edelleen ”perässähihtäjän etu”. Voimme ottaa oppia edellä kulkeneista, heidän virheistään ja onnistumisistaan.

Mitään hätätilaa maahanmuuton takia ei ole Vaattovaaran mukaan syytä julistaa. Muutoksen vauhti on toki nopea ja sopeutuminen tulee ottamaan aikansa, mutta Suomessa ulkomaalaistaustaisten osuus väestöstä on edelleen pieni verrattuna muihin pohjoismaihin – neljännes Ruotsin ja kolmannes Norjan vastavasta luvusta. Islannissakin heitä on

suhteessa väkilukuun kaksin verroin enemmän kuin meillä.

Tyhjien asuntojen lämpö houkuttaa

Hän lainasi *Kauppalehtiä* 16.11.2015:

– ...maahanmuuttajien sijoittaminen muuttotappiopaikkakunnille olisi kustannustehokasta siinä mielessä, että tyhjiä asuntoja pidetään joka tapauksessa lämpimänä.

Vaattovaaran mielestä se on kaunis ajatus, mutta ei toimi käytännössä. Tutkimusten mukaan on kolme ongelmaa, miksi ratkaisu on huono:

– Maahanmuuttajat eivät pysy niillä paikkakunnilla, joihin heidät aluksi sijoitetaan, vaan lähtevät pian, kesken koulutus- ja kotoutusohjelmienkin, tuttavien postilokeroiden perusteella kaupunkiin. Siellä he joutuvat heikoimpaan asuntokantaan, vaikeimmille alueille.

– Tyhjä asunnot ovat juuri

siellä, missä ei ole töitä kantasuomalaisillekaan! Ratkaisu on moraalisesti arveluttava eikä edistä työmarkkinaintegraatiota.

– Hajasijoitus vahingoittaa maahanmuuttajien omia sosiaalisia verkostoja, jotka ovat aivan keskeisen tärkeitä työnsaannissa.

Maahanmuutto vaikuttaa kaupunkien rakenteeseen paljon ja selvästi: hallitusti, jos virta ohjataan suoraan kaupunkiin, ja hallitsemattomasti, jos pyritään hajasijoittamaan ja väki valuu kaupunkiin mutkan kautta.

Suuria keskinäisiä eroja

Mari Vaattovaara kertoi, että eri maahanmuuttajaryhmien välillä on suuria eroja sen suhteen, kuinka he sijoittuvat asuntomarkkinoille: tuntuu, että he sijoittuvat vuokra-asuntoihin tai kovan rahan omistusasuntoon. Norjassa tehdyn tutkimuksen mukaan kau-

punkiseudulle muuttaneesta kanta-väestöstä omistusasunnon ostaa 10 vuoden kuluessa vähän yli puolet, kun taas Afrikasta ja Länsi-Aasiasta muuttaneista 15–25%. Muut maahanmuuttajaryhmät sijoittuvat näiden kahden väliin.

Tilanne on samanlainen kaikissa Pohjoismaissa ja merkittävin selittävä tekijä on työllistyminen.

Vaikea yhtälö asuntovajeeseen

Tuskin professorikaan tarkoittaa sitä, että kaikki maahanmuuttajat mahtuvat ja/tai on järkevää sijoittaa Helsingin ja muiden suurten kaupunkien seuduille? Seminarissa **Sami Paikarinen** esitteli asuntovajetta, joka Helsingin seudulla on 20 000 asuntoa. Suurille kaupunkiseuduille tarvitaan puolet lisää asuntoja v. 2040 mennessä.

Mutta puheenvuoro loi realismia poliittiseen keskusteluun. Vaatto-

Mari Vaattovaara

vaaran tutkijatoveri **Matti Kortteinen** esitteli tuoreita tuloksia pääkaupunkiseudun asuinalueiden eriytymiskehityksen lisääntymisestä ja nopeutumisesta. Lehtemme selosti niitä jo edellisessä numerossa 4/2015 (s. 16).

Risto Kolanen

Linkki alustuskalvoihin: <http://asuntomarkkinat.fi/wp-content/uploads/2016/01/Vaattovaara-asuntomarkkina2016.pdf>

Vuoteen 2025 mennessä Henna on omalla juna-asemalla varustettu moderni kaupunginosa.

maattiautojen saaminen alueelle.
– Tulevat hennalaiset asukkaat ja yrittäjät ovat tervetulleita mukaan ideoimaan ja muotoilemaan alueen palvelujaa jo tänään, hän vinkkaa.

Myös rakennusliikkeet arkkitehteineen toivotaan tervetulleiksi suunnittelemaan tulevaa puutarhakaupunkia.

– Aloituskortteleiden rakennustapaohjeiden ja Hennan ilmeen vahvistaminen ovat tekeillä. Nyt on oikea aika kerrostalorakentajien tulla mukaan määrittelemään Hennan ulkoasua.

Tuuliharja kehittyy vierellä

Paitsi vihreä asumisen ja yrittämisen alue – kehittyi Hennan liepeillä myös puhtaasti työskäynnin alue. Hennan taajaman läheisyydessä jo yleiskaavoitettu Tuuliharjan yritys- ja työpaikka-alue jatkaa muotoutumistaan nyt maankäytön suunnittelun kautta.

Orimattilan elinkeino- ja kehittämisjohtaja **Kimmo Kuparinen** kertoo, että Hämeen ELY-keskus rahoittaa Ladecin organisoimaa **Grow Lahti** -hanketta, joka to-

–Tule ja rakenna juuresi Hennaan, Suvi Nirikko hymyilee.

teuttaa Tuuliharjan alueelle erityisen yritysalueen konseptointi-selvityksen.

– Tuuliharjan alueesta luodaan Lahden seudun yritysten palveluliiketoiminnan, logistiikan sekä tuotekehityksen keskittymä, Kuparinen selventää.

Tulevaisuudessa alueella on tar-

jolla yritystontteja hyvien liikenneyhteyksien äärestä. Tarkoituksena on avata moottoritie liittymä Tuuliharjan yritys- ja työpaikka-alueelle, sieltä edelleen katuyhteys Hennaan ja Vanhalle Helsingintielle, josta pääsee myös Mäntsälään.

Niin ikään Hennan rakentamista jatketaan nyt pitkäjänteisesti.

Vähähiilisen puutarhakaupungin pilotti EAKR –hanke

Käynnissä olevan kehittämissuunnitelman rahoittajaviranomaisen on Uudenmaan liitto ja rahoitus tulee Päijät-Hämeen liiton rahoituskehiksestä. Projektille myönnetty Euroopan aluekehitysrahaston ja valtion rahoitus on yhteensä 249 312 euroa.

Hankkeen toteutusaika on 1.9.2015 – 31.12.2017 ja sen avulla vahvistetaan Hennan rakentamista kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Projekti luo uutta yritystoimintaa Orimattilaa. **Lisätietoja: www.hennaan.fi**

PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kestävän kehityksen periaatteet huomioivan alueen kehityksen kulmakivinä ovat vähähiilisyys, ketteruus ja yritystoiminnan mahdollistaminen. Myös asumisen edullisuus valjastetaan puutarhakaupungin vetovoimatekijäksi.

Suvi Nirikko & Minna Krupka

Suvi Nirikko aloitti marraskuussa 2015 Orimattilan Henna - vähähiilisen puutarhakaupungin pilotti-hankkeen projektipäällikkönä. Minna Krupka työskentelee Orimattilan kaupungilla viestintäsuunnittelijana.

Raide-Jokerin rahoituspohjasta kiistaa

Pääkaupunkiseudun poikittaisliikennettä ja asuntorakentamista helpottamaan tarkoitettu Raide-Jokeri odottaa rahoitusratkaisua huhtikuun alun budjettikehysneuvotteluissa. Jo edellisen hallituksen infraratkaisussa ke- säkuulla 2014 siitä oli lupaus.

Uusi hallitus laittoi sovitut liikenneinfraratkaisut sivuun ja hautasi Pisara-radan. Sen sijaan Raide-Jokeri ponnahti pinnalle Asuntomarkkinat 2016 -seminaarissa 26.1.2016 elinkeinoministeri **Olli Rehnin** (kesk) puheessa. Vielä syksyllä tuntui, ettei hallitus myönnä Helsingin seudun kuntien suurille liikennehankkeille rahaa.

Rehn kertoi, että maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL)-sopimusneuvotteluja käydään Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kanssa. Pääkaupunkiseudulla valtion tavoitteena on lisätä erityisesti kohtuuhin-

taista asunnontuotantoa.

– Kysyntään nähden riittävä asuntotarjonta on ehto alueen kilpailukyvyyn kasvattamiseksi.

Helsingin seudun ensimmäinen pikaraitiotie eli poikittainen Raide-Jokeri on ”tässä valossa nähtynä järkevä elvytysinvestointi”, Rehn sanoi. Suunnitteilla olevat asemakaavat ovat tuomassa Raide-Jokerin varrelle jo lähivuosina asuntoja yli 6 000 uudelle asukkaalle Helsingissä ja yli 4 000:lle Espoossa.

Espoosta Helsingin Itäkeskukseen rakennettavan raideyhteyden kustannusarvio on 275 miljoonaa euroa. Vastoin aiempia oletuksia valtio olisi tulossa 83 miljoonan euron rahoituksella.

Asuntorahasto, ministeriö vai muu?

Asuntoasioista vastaava ministeri **Kimmo Tiilikainen** (kesk) kertoi,

että asialla on kaikkien hallituspuolueiden tuki. Rahat otetaan Valtion asuntorahastosta (VAR), koska rahat auttavat asuntorakentamisen lisäämistä Helsingissä ja Espoossa. Summa on kertaluonteinen. Aiemmin vastaaviin väylähankkeisiin ei ole otettu rahaa Valtion asuntorahastosta, jossa on arviolta 600–700 miljoonaa euroa. Tiilikainen pitää reiluna, että nyt on Helsingin vuoro, koska Vantaa on saanut tukea kehäradan rakentamiseen ja Espoo länsimetron. Raide-Jokeri kulkee suurimmaksi osaksi Helsingin alueella *Helsingin Sanomat* ja *Kauppalehti* kertovat 27.1.2016.

Valtion asuntorahaston käyttäminen liikennehankkeisiin on hyväksyttävää, kun sillä tuetaan kohtuuhintaisen asuntotuotannon rakentamista, Sdp:n ympäristövaliokuntavastaava kansanedustaja **Riitta Myller** sanoi.

– Haluan muistuttaa, että asuntorahaston varoja on ensisijaisesti käytettävä kohtuuhintaisen asuntotuotannon edistämiseen. Pelkkä infrarahoitus ei riitä, vaan tarvitaan kokonaisuus, jossa aidosti saamme lisää asuntotuotantoa hyvien liikenneyhteyksien varrelle. Nimenomaan sellaista tuotantoa, johon tavallisella pieni- ja keskituloisella ihmisellä on varaa eli kohtuuhintaisia asuntoja.

Valtiovarainministeri **Alexander Stubb** (kok) esitti 18.2., että valtio antaisi ratayhteydelle rahaa 84 miljoonaa euroa liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) rahoista. Stubb sanoi vastustavansa rahaston käyttöä siksi, että Raide-Jokerin rahoittaminen asuntorahaston varoin olisi pois kohtuuhintaisesta asuntorakentamisesta.

Liikenneministeri **Anne Berner** (kesk) vastustaa ehdotusta ja haluaisi käyttää Asuntorahastoa.

Elinkeinoministeri Olli Rehn.

– Rahaston tehtävänä on edistää asuntotuotantoa ja Raide-Jokeri nimenomaan edistäisi sitä merkittävästi, Berner sanoo HS:lle.

– Asuntorahaston käyttö ei herätä maakunnissa suurta äläkkää, sillä sen rahoja käytetään jo nyt pääosin Helsingin seudulla ja muissa suurissa kaupunkikeskittymissä. Jos rahat otettaisiin LVM:n pussista, raideyhteyksien kilpailisi maakuntien hankkeiden kanssa, **Joonas Laitinen** (HS 20.2.) arvioi.

Risto Kolanen

Uusia asuntoja MAL-sopimuksilla ja uudella korkotuella

ARA-päivä 19.1.2016

Kestävän kaupungistumisen teema veti vajaa 500 asuminen ammattilaisista viettämään perinteistä ARA-päivää Helsingin Katajanokalle. Asumisesta vastaava ministeri, **Kimmo Tiilikainen**, toi tilaisuuteen asumisen ja rakentamisen ajankohtaiset terveiset valtiovaltalta.

Kasvukeskusten jatkuva pula kohtuuhintaisista asunnoista on edelleen ajankohtainen. Se oli sitä jo ennen pakolaistulvaa, mutta tilanne kärjistyy edelleen. Toimivia valtion tukemia järjestelmiä tarvitaan edelleen, vanhoja on kehitettävä ja luotava myös uusia.

Tiilikaisen mukaan MAL-sopimuksilla kaupunkien kanssa tulisi löytää yhteinen sävel siitä, miten asuntoja tuotetaan lisää. Hän lupasi myös, että ARA:n ylijohtaja **Hannu Rossilahden** marraskuussa esittämä uusi, lyhyt 10 vuoden korkotukimalli, menee kevään kuluessa lainsäädännössä eteenpäin.

ARA-päivään osallistujat saivat ottaa kantaa Viestiseinän kautta siihen, lisääkö uusi kymmenen vuoden korkotukimalli heidän mielestään asuntotuotantoa. Äänestäneistä yli 70 % uskoi, että malli sysää liikkeelle paljon uutta kohtuuhintaista tuotantoa.

Esteettömyys tärkeä vanhusväestölle

Kimmo Tiilikainen otti myös kantaa esteettömyyteen. Hänen mielestään esteettömyys on yhä tärkeämpi asia vanhuusväestön jatkuvasti lisääntyessä. – Opiskelija-asunnot ovat ehkä ainoa, joissa esteettömyysmääräyksissä voidaan joustaa.

– Asumisviihtyvyys ja alueiden palvelut ovat tärkeä osa asumista sekä vanhuksille että lapsille. Jopa tärkeämpi kuin hiilijalanjälki. Sellaista Suomea on hyvä rakentaa.

Pienet ja keskisuuret kaupungit näyttävät esimerkkiä päästöjen vähentämisessä

– Millaiseen elämäntapaan raken-

nettu ympäristö ohjaa, kyseli ministeri. Hän muistutti, että julkinen valta voi vaikuttaa energiaratkaisuihin. Asumisen hiilijalanjälki syntyy pääosin asuntojen lämmittämisestä.

Tiilikaisen mukaan Pariisin ilmastositomuksen otettava todesta myös Suomessa ja asuminen on tässä keskeinen tekijä. Taantumasta huolimatta voidaan asiassa tehdä paljon.

Pienissä ja keskisuurissa Suomen kaupungeissa on hyviä esimerkkejä siitä, miten hiilijalanjälkeä on pienennetty viimeisen vuosikymmenen vuoden kuluessa: esimerkiksi Lappeenranta -80 % ja Joensuu -70 %. Käyttöön on otettu uusiutuvaa energiaa, esimerkiksi puuhaketta. –

Ministeri Kimmo Tiilikainen.

Vaikka meillä on kylmä ja pakkanen, voidaan päästöjä vähentää. (www.ara.fi)

Rossilahden uusi välimalli ja sen palaute

Hallituksen ohjelmassa on lupaus lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Näin on ollut aikaisempienkin hallitusten ohjelmissa.

Nykyinen asuntoministeri **Kimmo Tiilikainen** (kesk.) asetti hallitusohjelman mukaisesti selvityshenkilön tekemään uuden tukimallin kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tuotannon vilkastuttamiseksi. Nythän tämä asuntotuotanto on ollut lähes pysähdyksissä, kun isot tuetun asuntotuotannon toimijat ovat lopettaneet ARA-rakentamisen niiden mielestään liian pitkien sitoutumisaikojen vuoksi.

Ministeri valitsi selvitystehtävään ARA:n ylijohtaja **Hannu Rossilahden** ja malli esiteltiin vuoden 2015 lopulla.

– Uuden kymmenen vuoden korkotukimallin tavoitteena on saada lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja suurimpiin kasvukeskuksiin. Etenkin pieni- ja keskituloisille kotitalouksille tarvitaan kipeästi lisää asuntoja. Uuden korkotukimallin keskeinen elementti on joustavuus, hehkuttaa

ARA:n edustaja uutta keksintöä **Ara-viestissä 1/2016**.

Mallin esittely vei paljon tilaa myös ARA-päivässä.

Verorahoilla asuntotuottajaksi

Rossilahden uudessa mallissa ei vaadita tuottajayhtiöltä yleishyödyllisyys-statusta, vaan kuka tahansa, joka sitoutuu mallin löysiin rajoituksiin, pääsee asuntotuottajaksi verorahalla. Tällä konstilla pääsee oikotietä kovan rahan asuinkerrostalon omistajaksi, ja saa vielä kaupungilta edullisen tontin, kun tietyt tontit ovat varatut vain ara-tuotantoon ja ovat kovan rahan tontteja edullisempia.

Lisääkö tämä aidosti vuokrilaan alle markkinatason olevien asuntojen tarjontaa, kuten mallin kehittäjä tuntuu uskovat? Se voi tietenkin hetkellisesti piristää asuntorakentamista, kuten vuoden 2008 elvytyksen nimissä tehty silloinen ”välimalli” porkkanarahoineen. Siis lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja nyt, mutta kuinka niiden kohtuuhintojen voi odottaa käyvän kymmenen vuo-

den kuluessa. Kymmenen vuotta on lyhyt aika ihmisen asumishistoriassa.

Kohtuuhinnasta markkinavuokraan

Itse Rossilahden tekstissä ja julkistamisen uutisoinnissa on korostettu mallin etuna myös sen joustavuutta. Malli on silti joustava vain rakentajamallin omistajalle niin, että tämä voi ottaa joko kymmenen, 20 tai 30 vuoden rajoitusajan. Asukkaan kannalta tämä tarkoittaa, että kymmenen vuoden kohtuuhinnalla asumisen jälkeen vuokra-asukas huomaa asuvansa kovan rahan markkinahintaisessa asunnossa.

Nykyisessä mallissa korkotukilainaan kuuluneen valtion takauksen kustannus on ollut 2 % täydetakauksen pääoman arvosta. Tässä Rossilahden uudessa mallissa tuo täydetakaus olisi maksuton. Lisäksi rakentaja voi periä 6 prosentin korkoa kuhunkin projektiin sijoittamalleen omalle pääomalle. Se kuuluu siis vuokralaisen maksettaviin asumiskuluihin.

Rossilahden innovaatio ratkaista vuokra-asumisen kalleuteen liittyvät

ongelmat ei ole muuta, kuin mahdollisimman edullinen tarjous sekä vanhoille että uusille rakentajayhtiöille tulla ARA-asuntomarkkinoille. Aidosta pyrkimyksestä kohtuuhintaan, ainakaan asukkaan kannalta, tässä ei ole kysymys.

Palaute ristiriitaista

Kommentit selvitykseen ovat pääasiassa kahtalaiset. Kuvaavaa on Rakennusteollisuuden (RT) edustajan reaktio Rossilahden uuteen malliin uusimmassa Araviestissä (1/2016). Se on hyvin myönteinen. Kiitokset ja kehu ovat ylitsevuotavan runsaat.

– Ehdotettu malli on kustannustehokas, joustava, vähäriskinen, EU-säädösten mukainen ja yksinkertainen valvoa. Uusi malli on suunniteltu mukautuvaksi toimijoiden vaihteleviin tarpeisiin ja erilaisiin suhdanetilanteisiin, kirjoittaa RT:n **Merja Vuoripuro**.

Päinvastainen on Kohtuuhintaisen vuokra-asumisen edistäjät -yhdistyksen (KOVA) **Jouni Parkkosen** vastaava lausunto samalle lehdelle.

– Yksityisille toimijoille malli on-

Ylijohtaja Hannu Rossilahti, Ara.

kin lähes jättipotti; lyhyet ja keveät rajoitukset ja kohtuullisesti valtion tukea. Yksityisiä vuokralojen omistajia ollaan hellimässä selkeästi paremmilla ehdoilla ja lyhyemmillä rajoitusajoilla. Jos uusi välimalli otetaan pysyvään käyttöön selvityshenkilön ehdottamin ehdoin, tämän ja nykyisen 40 vuoden korkotukimallin välinen rajoitusten ja tuen keskinäinen suhde ei ole lähelläkään tasapainoa, kirjoittaa Parkkonen Araviestissä 1/2016.

Unto Nikula

Kaupunki palkkatyön jälkeen

Tulevaisuuden näkökulmia asumiseen tarjosi virkistävällä ”Kaupunki palkkatyön jälkeen” -esitelmällään tutkija projektipäällikkö **Mikko Annala** Demos Helsinki -ajatuspajasta.

Hän kuvasi teollisuuskaupungin työn ja asumisen periaatteet, käyttämällä esimerkkinä Kotkaa, jossa paperiteollisuus ja satama loivat palkkatyö yhteiskunnan puitteet. Jälkiteollisen kampuskaupungin esimerkki oli Oulu, jossa moni asia tihentyy kampukseen. Siellä ei tosin näy paljon ihmisiä, kun mietimme puutteita.

Annala kysyi, mitä tulee teollisuus- ja kampuskaupungin jälkeen. Hän näytti salille uutisen, joka ei ollut ihmisen kirjoittama. Sen tuotti palvelu nimeltä **USGS Earthquake Notification Service**, jonka työntekijä koodaa uutisia kirjoittavan algoritmin.

Robotit tulevat

Työn automatisaatio ja robotit tu-

levat 95% todennäköisyydellä aiheuttamaan valtavan muutoksen seuraavan 20 vuoden sisällä. Silloin katoavat esimerkiksi myyjän (104 219 kpl), sihteerin (4 6610 kpl) ja kirjanpitäjän (25036 kpl) työt, Etlä arvioi 2014.

Perusasteen jälkeistä koulutusta vaatimattomat työpaikat ja työikäiset, 1987-2030, muuttuvat neljällä tavalla. 1. Pelkkään rutiiniin perustuvat työpaikat häviävät. 2. Yhdellä ammatilla ei enää pärjää läpi työuran. 3. Työpaikan sijaan aletaan puhua työstä, yrittämisestä ja toimeentulosta. 4. Yhdessä tekemisen taidot ja välineet korostuvat tulevaisuuden työssä.

Tiheän kaupungin etu

Kaupunkikeskustan asumistiheys on tutkitusti yhteydessä talouskasvuun, kyvykkyyden korkeuteen ja monimuotoisuuteen (**Florida**, 2012). Tuottavuus/asukas-suhde kasvaa 6-28%, kun alueen tiheys

kaksinkertaistuu (**Avent**, 2011). Tiheä asuminen on energiatehokasta.

Ratkaisuna on tällöin tiheä kaupunki, Annala ennustaa. ”Clusters of talented and ambitious people increase on another’s productivity” (Lahjakkaiden ja kunnianhimoisten ihmisten klusterit lisäävät toisten ihmisten tuottavuutta), **Jane Jacobs** sanoo.

Asumisen ja työn tiheys kääntyy hyödyllisiksi asioiksi silloin, kun se mahdollistaa vuorovaikutusta. Kohtaamisista syntyy... 1. Uusia palveluja, harrastuksia ja muita aktiviteetteja 2. Tarttumapintaa erilaiselle toiminnalle 3. Yhteistyötä ja ennakkoluulottomuutta.

Ratkaisuna on kohtaamisten kaupunki. Tiheyttä on hankala tuottaa, mutta kohtaamisia voidaan fasilitoida (=kuvitella). Tehdään kohtaamisia: Muuntamalla riittävän tiheät lähiöt ja syrjäseudut taas kerran urbaaneiksi ja tuotta-

malla kohtuuhintaista asumista, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen.

Kohtaamisten kaupunki kannustaa

Annala korosti, että ”tulevaisuuden rakennukset on jo rakennettu. Kuokoistava kaupunki hyödyntää digitaalisen mahdollisuuksia. Esimerkkinä toimi Tukholman kaupunginosan *Bagarmossen* 2015.

Yhteiskehitä aluetta innovaatioleireillä ja työpajoissa siten, että ihmisille löytyy yhteisiä intressejä ja yhteistyömalleja. Löydä innovaattorit eli startupit & paikallisyrittäjät. Saata heidät yhteen suurten toimijoiden kanssa. Kokeile oikeassa kaupunkiympäristössä. Kokeile järjestelmällisesti ja selvitä, mikä palvelussa sekä yhteistyössä toimii ja mikä ei.

Kotimaisia esimerkkejä löytyi verkko-ostosten vertaiskuljetuksesta, vertaiskuljetuksesta ikäihmisille mm. Lahdesta, Nappinaapurista aluekummien uutena työkaluna,

Mikko Annala, tutkija & projektipäällikkö / Demos Helsinki.

vaatelainaamoista, myyjien rekrytoinnista ja pop-up-myyvälästä, pyöränkorjauspiste & vuokrauspalvelusta jne.

Monet Annalan esimerkit olivat joko keskiluokkaisia tai hyvätuloisten asuinalueita. Hän kehottaa kokeilemiseen. Kohtaamisten kaupunki on sekoitus asumista, työntekoa ja palveluja.

Risto Kolanen

Kaupungistuminen yhteiskunnallisena ja alueellisena ilmiönä

ARA-päivä 19.1.2016

Muuttoliikkeisiin, alue- ja väestökehitykseen liittyviin kysymyksiin perehtyneen tutkijan, valtiotieteen tohtori **Timo Aron** ARA-päivän esitys keskittyi kaupungistumiseen ja väestön keskittymiseen liittyviin kysymyksiin.

Kaupunkipolitiikalla on Suomessa ollut perinteisesti ohut rooli kansallisessa yhteydessä. Varsinkin suurten kaupunkien kehittäminen on ollut pikeminkin hillitsevää, kuin sitä edistävää ja kehittävää. Kaupunkien kasvu on kansainvälinen ja kansallinen ilmiö.

Suomi on monin tavoin myöhäiskaupungistunut, mutta nopeasti kaupungistunut maa. Kaupungistumiseen liittyy useita kasautumisetuja ja -haittoja, joihin vaikuttavat maantieteelliset ja historialliset tekijät sekä julkisen vallan ja instituutioiden toimet.

Kaupungistumiseen liikeisesti liittyviä tekijöitä ovat muuttoliike ja niin sanottu luonnollinen väestön lisäys.

Muuttoliike koostuu kuntien välisestä nettomuutosta (tulomuutto-lähtömuutto) ja nettomaahanmuutosta (maahanmuutto-maastamuutto). Maahanmuutto on muodostanut pääosan viime vuosien väestönkasvusta. Suomen väkiluku kasvoi 133 000 henkilöllä vuosina 2010-2015, josta luonnollisen väestönlisäyksen osuus oli n. 33%, ja maahanmuuton osuus loput 67%.

2010-luvun muuttoliikkeestä

Muuttovoittoalueiden määrä on viime vuosikymmeninä vähentynyt. Vain joka neljäs kunta tai alue ovat maan sisäisessä muuttoliikkeessä voittajia. Nuorison muuttaminen on ollut vieläkin valikoivampaa. Suomen kunnista vain joka kymmenes on voinut todeta nuoria (15-24 v.) tulleen enemmän, kuin lähteneen.

Muuttovoittoalueita ovat pääpiirteissään olleet metropolialue (pk-seutu), suuret ja keskiuuret korkeakoulukaupungit, suurten kaupunkien kehyskunnat. Muuttotappioalueita ovat olleet pienemmät kaupungit, maaseudun harvaan asutut alueet ja eri syistä erilaisten rakennemuutosten koettelemat paikkakunnat.

Muuttovoittoisten kaupunkiseutujen sisällä on tapahtunut myös muutosta, mikä näkyy väestön siirtymisenä kehyskunnista keskuskaupunkeihin. Muuttajien yksilölliset, sosiaaliset ja taloudelliset ominaisuudet ja intressit ohjaavat myös muuttoliikkeitä sekä alueiden välillä että niiden sisällä.

Maassamme on myös alueita, joissa maahanmuutto voi olla aina väestönkehitystä aiheuttava ja muovaava osatekijä.

Timo Aro kiteyttää kaupungistumista lisäävät tekijä **seitsemään teesiin:**

1. Kaupungistumisen, taloudellisen kasvun ja tuottavuuden väliseen yhteyteen liittyvät tekijät
2. Tiedonsiirron kehitys on entistään korostanut kontaktien ja kasvokkain tapahtuvien yhteyksien merkitystä
3. Asumiseen, liikkumiseen ja liikenneyhteyksiin liittyvät tekijät
4. Asumiseen ja "paikan valintaan" liittyvät tekijät – sinkkotalouksien lisääntyminen ja keskittyminen, iäkkäiden ja nuorten hakeutuminen kaupunkien keskustoisiin
5. Kasvatavat erot alueiden välillä – kotimaisen ja ulkomaisen muut-

toliikkeen suuntautuminen samoille alueille

6. Elämäntapaan ja identiteettiin liittyvät tekijät – kaupunkilaisidentiteetti muovaa asumiseen ja paikan valintaan liittyviä ratkaisuja
7. Peruskysymys jatkossa on, seuraako ihminen työtä, vai työ ihmistä

Timo Aron analyysi kaupungistumisesta on perusteellinen, ja siihen liittyvä skenaario, näkymä Suomen tulevasta väestö- ja aluerakenteesta asettaa voimakkaan haasteen maamme asutopolitiikasta vastaaville päättäjille nyt ja tulevaisuudessa.

(UN)

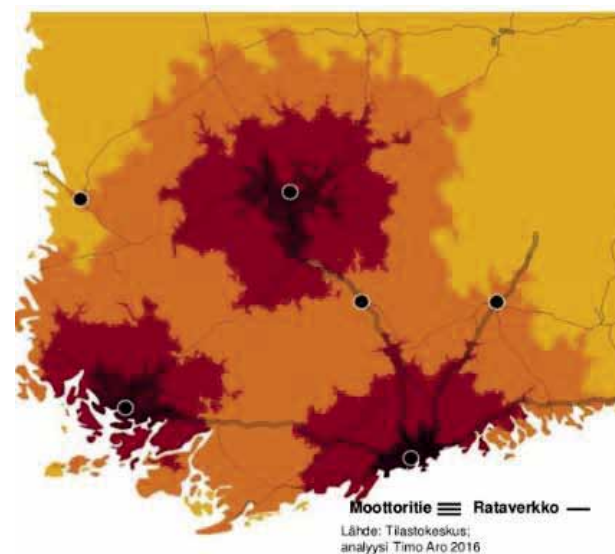
Suomi on monin tavoin myöhäiskaupungistunut, mutta nopeasti kaupungistunut maa, alue- ja väestötutkija Timo Aro sanoo.

Etelä- ja Lounais-Suomen alue yhdessä 2030?

Timo Aro on määritellyt työssäkäyntialueen muodostumisen avaintekijöitä: sujuva ja toimiva liikenne, nopeat ja toimivat liikenneyhteydet työmarkkina-alueiden välillä, asemaseutujen infran kehittäminen, liikkumisen ja liikkuvuuden edistäminen, aikaetaisyys matketaisyyden sijaan, asumiseen, asumisen muotoihin ja asualueisiin liittyvät valinnat.

Onko Etelä- ja Lounais-Suomi yhtenäinen työssäkäyntialue vuonna 2030?

Helsingin, Tampereen ja Turun seudulla, 90 minuutin ajoaikaetaisyydellä asuu 3,2 miljoonaa ihmistä eli noin 60 % koko maan väestöstä vuonna 2030.

Vanhat tilat uudesti käyttöön

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston yliarkkitehti **Henna Helander** painottaa, että muutos on elävän kaupungin ominaisuus. Kaupunki kasvaa ytimessä, suurempina rakennuksina, mutta välivaihtokkeet ovat luovuuden majapaikkoja, jotka antavat tilaa uusboheemisuu-delle.

Helsingissä on uudisrakentamisen suhteen hyvä tilanne, mutta 100 000 tyhjää toimistotilaa kielii siitä, ettei vanhoja tiloja ole osattu ottaa käyttöön. Vanhojen rakennusten kanssa ei usein ymmärretä niiden rajoituksia ja mahdollisuuksia.

Pikavoitot vai vanhan hyödyntäminen?

Rakennustyössä pitää arvostaa myös vanhan rakennuksen arvoa ja ymmärtää, millaista kohdetta ollaan muokkaamassa. On kysyttävä: haemmeko pikavoittoja vai omaa historiaansa hyödyntävää kantakaupunkia? Vanhojen tilojen käytölle on luotava vahvempi kult-

Henna Helander, yliarkkitehti, Helsingin kaupungin rakennusvalvontavirasto. Aiheena: Kestävä kaupunkirakenne.

tuuri, ja voimavarat on saatava uuden luomisen rinnalla myös vanhan eheyttämiseen.

On purettava 1960- ja 70-lukujen varjot, rakennettava korkeampaa ja suurempaa. Parhaat lähiöt olivat suosittuja jo syntyessään, Helander sanoo Tapiolan esimerkistä.

Helsingin kaavoittaminen ei lo-

Ara-päivien yleisöä.

pu siihen, kun kaikki paikat on täytetty rakennuksilla. Tulee aina uusi kierros ja täydennysrakentaminen. Korjausrakentamisen volyyymi on suurempi kuin uudisrakentamisen.

Kokeilevampaan rakennuskulttuuriin

Ihan lähivuosina olemme herän-

neet palvelumuotoilu-ajatteluun ja ymmärrämme avoimen toiminnan tärkeyden. Esimerkiksi tyhjiissä toimistotiloissa on iso mahdollisuus.

On mentävä kohti kokeilevampaa kaupunki- ja rakennuskulttuuria ja otettava riskejä. Vanhojen tilojen käyttöönottoa ei saa pelätä

liikaa. Jos halutaan muutosta, on myös otettava vastuuta ja haastettava toimijoita.

Suomessa täysi jähmettyminen on liian tavallista niin kaupungin kuin yksilön tasolla. Mikään ei ole tuhoisampaa vanhoille tiloille kuin se, että ne seisovat tyhjiillään.

(RK)

Kauanko riittää innostusta luottamustehtävässä?

Neuvontatoiminnassamme tulee, itse asiassa yhä useammin vastaan tilanne, jossa asunto-osakeyhtiön hallitus tai sen puheenjohtaja katsoo olevansa kaikissa asioissa oikeassa. Kun asiaa sitten avaa hieman enemmän, on usein tällaisella puheenjohtajalla takanaan jopa parikymmentä hallitusvuotta – ja hän aikoo jatkaa vielä pitkän tovin.

Sanoin kerran yhdelle hallitukselle, jonka yhtiön ikä oli yli 30 vuotta, että kun hallituksen ikävuodet ylittävät kiinteistön iän, kannattaa harkita hallitusten jäsenten kierrätystä. No, eivätpä valinneet päivystäjää jatkamaan tilintarkastajana. Vanha sanonta tietää sanoa, että "Totuu-

den sanoja ammutaan". Pääsin siis vähällä.

Jossakin vaiheessa on oltu hallituksessa liian kauan

Yleisellä tasolla hallitusten pitkäikäisyys on monisäikeinen asia. Viime vuosikymmeninä on tullut yhä vaikeammaksi saada uusia jäseniä hallituksiin. Syitä haluttomuuteen on useita; pelätään vastuuta, eletään ns. "ruuhkavuosia", jolloin asunto-osakeyhtiön hallituksessa toimiminen ei ole listan kärkipäässä. Moni on myös kuunnellut kritiikkittömästi erilaisia kauhuesimerkkejä, todellisia tai ihan muuten vaan kiertämään lähteneitä.

Asukasliiton puhelinneuvontaan kulkeutuu eniten sellaisia tilanteita,

joissa hallituksen jäsen (useimmiten puheenjohtaja) ei salli kritiikkiä eikä ota käsittelyyn muita muutosehdotuksia kuin omansa. Pääasiallisesti taustalla on se, että hallitusjäsenyys on niin tärkeä, jos ei ainoa, hiekkalaatikko, että siellä ei katsota hyvällä muiden ämpäreitä ja lapiota.

Ylipitkillä hallituspaikkarupeamilla on monella tavalla huono vaikutus asunto-osakeyhtiön hallintoon ja sitä kautta myös talouteen.

Kun samat osakkaat ovat liian kauan hallituksessa, syntyy klikkiytymistä. Tuloksena on se, että päätösprosessi yhteisten asioiden hoidossa kapenee vahingollisesti.

Uusia osakkeen omistajia ei pyri mukaan hallitustyöskentelyyn, "kun vuodesta toiseen kuitenkin valitaan samat". Yhtiökokousten jälkeinen kritiikki lisääntyy, kun koetaan, että ei saada olla tasa-arvoisesti mukana päättämässä asioista. Hallituksen tärkeä tehtävä, asioiden valmistelu

koetaan niin, että asioista on jo päätetty, kun ne tuodaan yhtiökokoukseen.

Miten tilanne pitäisi sitten korjata?

Jos Sinusta tuntuu että yhtiössäsi on "kahden kerroksen väkeä", niin ei sitä kannata säikähtää eikä ainakaan jäädä hautomaan.

Asunto-osakeyhtiölakimme on vuodelta 2009 ja siis varsin moderni. Eräs tämän päivän "punainen lanka" yhteisöjen toiminnassa on avoimuus eli hienosti sanottuna transparenssi. Hallituksella on tiedonantovelvollisuus osakkaita kohtaan ja näillä on sama velvollisuus yhtiöön, eli hallitukseen päin. Siis nyt jyllää sanapari tiedonsaantioikeus ja tiedonantovelvollisuus.

Erinomainen tapa saada tämä tiedonkulku sujuvaksi ja sen myötä päätösprosessi avoimemmaksi, on järjestää yhtiön sisäinen "tiedotus-

Päivystäjän pakina

tilaisuus". Kahvin ja pullan kera kokoonnutaan, ja hallituksen jäsenet esittäytyvät. Ehkä ei kannata lähteä ihan esikouluvaiheesta, mutta silti niin, että kanssa-asujat tietävät hallituksen jäsenistä muutakin kuin mitä tulee tietoon yhtiökokouksissa, eli ei paljoakaan. Sitten hallitus kertoo pääpiirteet toiminnastaan – ja osakkaat kertovat puolestaan, mistä he haluaisivat lisää tietoa.

Usein riittää yksikin tällainen tilaisuus korjaamaan tiedon puutetta, mutta tässäkin kannattaa ajatella hieman pitkäjänteisesti.

"Kuinka olisi, jos tehtäisiin pieni infopaketti (ihan tietsikasta tulostettava), jonka hallituksen puheenjohtaja kävisi ojentamassa, kun taloon tulee uusia asukkaita?"

Hyvää talven jatkoa.

Hans Duncker

Paskaduunia tarjolla – entä asuntoja

Vuoden lopulla kiihtynyt maahanmuutto yllätti meidät kaikki, mukaan lukien viranomaiset, joiden tehtävänä on hoitaa rajan ylityksen jälkeiset toimenpiteet. Siinä määrin kiivasta oli tulemisen tahti, että maahanmuuttovirasto ja muut vastuutahot joutuivat ottamaan käyttöön mitä erilaisimpia ratkaisuja tulijoiden elämisen ja asumisen järjestämiseksi.

Tiukennettujenkin turvapaikkakriteerien mukaisesti noista uusista suomalaiskandidaateista oletetaan 10 000 saavan luvan jäädä maahan. Se on huomattava määrä sijoitettavia. Sijoittaminen tarkoittaa tässä yhteydessä sekä asuttamista, että vielä mahdollista työllistämistä. Kokemuksesta tiedetään, että pääkaupunkiseutu on tässäkin muuttoaallossa hyvin monen lopullinen kotiutumisalue.

Pääkaupunkiseudulla, ja muuallakin ruuhka-Suomessa on muuten korkeasta työttömyydestä huolimatta koko ajan tuhansia avoimia työpaikkoja. Niihin sanotaan olevan vaikea löytää tekijöitä. Työttömiähän meillä on omasta takaa yllin kyllin, mutta onko meillä täällä jo olemassa jonkinlaiset "paskaduunimarkkinat", jotka tarvitsevat omat työntekijänsä? Nykyajattelun mukaan osa töistä on jonkun mitoitettavaa. Paskaduunin työn tuotos ei ole paketoitavissa ja myytävissä maailmanmarkkinoilla. Siksi siitä ei kannata maksaa kunnon likkaa.

Suomessa työnantajat, heidän etujärjestönsä EK ja Suomen Yrittäjät, ovat vaatineet rajojen avaamista työperäiselle maahanmuutolle jossakin tulevaisuudessa Suomea piinaavan työvoimapulan torjumiseksi. Kun näitä tulokkaita nyt olisi tarjolla ja tuosta vaan otettavissa, niin halpatyövoimaa, siis paskaduunin tekijöitä, kaivaneet edellyttävät julkisen sektorin kouluttavan tulijat kielitaidosta alkaen ammattitaitoon asti, ja vielä järjestävän kotoutumisen tärkeän vaiheen eli asumisen. Ja sitten heillä olisi valmista, nöyrää ja edullista työvoimaa tarjolla.

Kolumni

Nyt kuntien ja kaupunkien velvoitteena on järjestää uusijoitettavien asuminen, eli monissa tapauksissa joudutaan ottamaan korkeitakin asumiskustannuksia veronmaksajien piikkiin. Työnantajapuolella pitäisi nyt ymmärtää, ettei kaikkia ruuhka-Suomen matalapalkka-alojen työntekijöiden asumis- ja muitakin kustannuksia – siis sitä pienen ja normipalkan erotusta – voida laittaa verorahoilla katettavaksi.

Kun tässä mamu-asiassa on kovasti peräänkuulutettu vastuunjakoa alkaen Euroopan laajuisesti ja siitä edelleen kansallisesti aivan paikalliselle katutasolle asti, niin eikö meidän työnantajasektori voisi omalta osaltaan osallistua tähän projektiin? Kun heillä kuitenkin on rahat ja valta ja resurssit ihan organisaatioita myöten rakentaa niitä kohtuuhintaisia, taloudellisesti kaikkien ulottuvilla olevia asuntoja, niin ottaisivat nyt edes tältä osin siivun vastuuta hoitaakseen.

Hallituksen tavoitteleva kilpailukykyloikka uhkaa jäädä almittaiseksi, jos koko ajan kasvava osa matalatuottoisen työn tekijöiden asumiskustannuksista lankeaa rasittamaan mutkan kautta meidän julkista sektoria kasvavien asumiskustamien muodossa.

Unto Nikula
Asukasliiton hallituksen jäsen
Vantaa, Asola

Lama-ajan toiminta 1992–1993

Asukasliitto – historia haltuun 7

Asukasliiton luottamushallinto ja työntekijäkunta vaihtui paljon 1990-luvun alussa. **Ilkka Hakalehdon** (kesk) ja **Juhani Pitkäsen** (kom) kausi päättyi. Liiton puheenjohtajaksi valittiin joko 1990 tai 1991 tekniikan tohtori **Markku Nurmi** (kesk), joka tunnettiin näkyvänä ydinvoiman vastustajana. Pääsihteeri **Peter Fredriksson** (vas) oli ollut järjestösihteerinä jo 1980-luvun lopulla. Hänestä tuli 1990-luvun lopulla asunoministeri **Suvi-Anne Siimeksen** erityisavustaja ja virkamies ympäristöministeriöön.

Vuokrasarmeista asutokoteihin

Karhulan asukasliiton edustaja **T. Vaateri** toimitti ahkerasti aineistoja, joissa kerrotaan toimista paikallisten talojen vuokranmaksulakoista, korotusten viemisestä asunto-oikeuteen sekä vuokratulijärjestelmien selvityksistä. Toisaalta Karhulassa oli käsitelty myös sisäisiä kurikysymyksiä häiriöistä.

Ongelmavuokralaisia esiintyi asunnoissa, jotka olivat Karhulan sosiaalitoimiston Asunto Oy:lta vuokraamia. – Käsittäkseni sosiaalitoimisto on huoneistojen päävuokralainen, ja on velvollinen vastaamaan alivuokralaisten aiheuttamista vahingoista, Vaateri kirjoitti 13.2.1991 ja siis vastusti kimpjavastuuta normaalivuokralaisille häiriöistä.

– Täällä eivät vuokralaiset ole kokoontuneet pelkästään vuokran korotusten takia, vaan tarkoituksena on luoda näistä "vuokrasarmeista" asunnot, joista voisimme sanoa: tässä on minun kotini!

Rovaniemi ja Kuopio laman keskellä

Asukasliiton 18. liittokokous oli Rovaniemellä 4.–5.4.1992. Paikalle saapui 47 varsinaista edustajaa. Kokouksen järjestövaliokunnan puheenjohtajana toimi **Veli-Heikki Klemetti** ja edustus oli Lahdesta,

Turusta, Tampereelta, Kuopiosta, Kemistä, Rovaniemeltä, Kokkolasta ja eniten Helsingistä. Valtakunnallinen laajuus oli hyvä.

Julkilausumavaliokunnan puheenjohtajana oli liiton varapuheenjohtaja, varatuomari **Juhani Viilo** ja jäsenenä "kiinnostuneet kokouksen edustajat". Liittokokous hyväksyi ajankohtaiset kannat postilaatikkokannosta, pankkien kiinteistöomaisuudesta pankkituen vakuutena, verouudistuksen vaikutuksesta asumisen tukeen sekä EU:n vaikutuksista Suomen asunto- ja aluepolitiikkaan.

Liittokokous poisti yksimielisesti järjestövaliokunnan vastauskohdan Vesalan asukasliiton aloitteesta, jossa "viitataan omistus- ja vuokra-asukkaiden vastakkainaseteluun". Asukasliitto ei halunnut korostaa sitä.

Liiton hallitukseen valittiin peräti 24 jäsentä puheenjohtajien lisäksi, alueellisesti em. paikkakunnilta. Nuorempia jäseniä tuli mukaan, kuten talonvaltaaja, Oranssi-aktivisti **Vesa Peipinen**, joka myöhemmin edusti vihreitä kuten vanhempi Kruununhaka-vaikuttaja **Klemetti**. Mukana oli ainakin: kesk, rkp, skp ja sit em. vihr lisäksi.

Seuraava liittokokous pidettiin 3.–4.4.1993 Kuopiossa. Paikalla oli 42 varsinaista edustajaa ja 22 seuraajaa. Kokous hyväksyi kaksi kannanottoa, "Aravajärjestelmä uudistettava eikä lopetettava" sekä "Kansalaisten omatoimisuus ja peruspalvelujen turvaaminen". Jäsenmaksu pysyi edelleen 10 markkana vuodessa jäsenyhdistyksen jäsentä kohden.

Kari Suomalainen © HS 29.1.1964

Uudeksi varapuheenjohtajaksi tuli rautatieläisten ay-aktiivi **Hannu Siltala**. Hallitus laajeni mm. Kirkkonummelle. Helsingiläisten määrä näyttää kasvaneen. Naisten osuus kasvoi 1992–93, uutena järjestösihteerinä toimi **Ulla Tuominen** Helsingin Maunulasta.

Vuokrasäännöstelyasiaa Pirjo Rusalalle

Päiväämättömässä avoimessa kirjessään maan ensimmäiselle ympäristöministeriössä toimineelle asunoministerille **Pirjo Rusalalle** (kok) vedottiin "seitsemän eläkeläisen, kuuden perheen ja kolmen sotaveteraanin puolesta".

Ilman vuokrasäännöstelyä "vuokrat olisivat kivunneet vuosittain ylivoimaisiksi vuokralaisille". Kun lämmitysöljyn hinta on aika-ajoin laskenut, vuokrat eivät. Kun Vn vahvistaa korotukset, jokainen vuokranantaja nostaa vuokraa välittömästi.

– On todella kaaosmainen ajatus purkaa vuokrasäännöstely, sillä vääjäämättömän seurauksena ovat ruuhkautumiset sosiaalitoimistoihin asumistuen saamiseksi välttämättömään vuokranmaksuun. Näin sosiaalitoimistot joutuisivat jakamaan yhteiskunnan taloutta, kirjelmä ennakoi aika tarkkaan.

Pirjo Rusanen vastasi asian poliittisesta johtamisesta. Vuokrasääntelyn purku tapahtui asteittain v. 1992 ja kokonaan v. 1995.

Risto Kolanen

Työväen arkiston järjestämättömän aineiston pohjalta

Työtä vailla olevat ja ikäihmiset luovat yhteistä toimintaa Työste-hankkeen työpajoissa

Hyvää arkea Myllypuroon

Kokemus hyvästä, mielekkästä arjesta on tärkeä meistä jokaiselle. Hyvinvointia vahvistava kokemus syntyy silloin, kun ihminen kokee tekevänsä jotain merkityksellistä, eikä vain itseään vaan myös toisia varten.

EU:n sosiaalirahaston ja ELY-keskuksen tukema Työste-hanke tuo Itä-Helsingin Myllypurossa alueen työtä vailla olevia ja ikäihmisiä yhteen, kehittämään mielekkästä arjen toimintaa yhdessä palveluntuottajien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Työste eli **Työelämän ulkopuolella olevien työelämävalmiuksien ja työllistymisedellytysten vahvistaminen siltaustoiminnan avulla -hanke** (1.10.2015–30.9.2017) toteutuu Itä-Helsingin Myllypurossa. Hankkeen tavoitteena on alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen. Toimijoita ovat *Metropolia Ammattikorkeakoulu*, *Myllypuro Seura ry*, *Herttoniemen seurakunta*, *Itä-Helsingin Lähimmäistyö Hely ry* ja *Digital Living International Oy*.

Myllypuro on lähiö, jonka rakentaminen alkoi 1960-luvulla. Alueella asuu monia erilaisia väestöryhmiä. Myllypuro on dynaaminen alue, jolla on vahva, oma alueellinen identiteettinsä. Metrosema ja ostoskeskuksen ympäristö kokevat juuri täydellistä muodonmuutosta, ja ostoskeskus uudistuu moderniksi ja monipuoliseksi palvelukeskittymäksi. Myllypuron alueella on paljon työttömyyttä, ja muualta muuttaneita on paljon. Monikulttuurisuus on sekä rikkaus että haaste.

Ihmiset itse asuinalueellaan

Osallisuuden kokemus syntyy osallistumisen kautta. Työtä vailla olevat ja ikäihmiset on monesti asetettu kehittämistoiminnan kohteiksi, ehkäpä tiedon tuottajiksi tai ammattilaisten ehdoilla toimiviksi osallistujiksi. Tällainen asetelma ei välttämättä vahvista osallisuutta parhaalla mahdollisella tavalla.

Työste-hankkeessa mielekkästä arjen toimintaa ei kehitä mikään ulkopuolinen taho, vaan Myllypuron työtä vailla olevat ihmiset yhdessä ikäihmisten kanssa. Kehittämiskumppaneina he siis määrittävät itse, millainen toiminta heille

Ohjausryhmä ohjaa ja tukee Työsteen kehittämistoimintaa. Vas. Hannele Nuojua (Herttoniemen srk), Terhi Mäki (Myllypuro Seura), Leila Lintula (Metropolia), Elisa Mäkinen (Metropolia), Kirsi Paaso (Metropolia), Tuula Mikkola (Metropolia), Pirjo Lampsijärvi (Itä-Helsingin Lähimmäistyö Hely ry) ja Pirkka Frosti (Digital Living International Oy). Kuvasta puuttuvat Jonna Laitinen (Helsingin kaupunki), Matti Tuusa (Kuntoutussäätiö) ja Riitta Salasto (ELY).

on merkityksellistä heidän omalla asuinalueellaan.

Käytännön toimintamalli ovat yhteiset työpajat, joissa ideoidaan ja suunnitellaan yhteistä toimintaa. Ammattilaisten tehtävänä on luoda mielekkäänä pidetylle toiminnalle mahdollisuuksia. Tarkoituksena on, että yhteinen kehittäminen tarjoaa työtä vailla oleville oppimismahdollisuuksia ja vahvistaa heidän työelämävalmiuksiaan sekä työllistymisedellytyksiään.

Siltaustoiminta työväliseksi

Kehittämishankkeiden tyypillisenä haasteena on hyvien käytäntöjen juurruttaminen eli tulosten jääminen eloon myös hankkeen päättymisen jälkeen. Työste-hankkeessa ideana on, että kehittäminen ja kokeilut liittyvät kiinteästi toisiinsa. Niitä koetellaan välittömästi Myllypurossa, työtä vailla olevien ja ikäihmisten omalla asuinalueella. Tällaista uutta toimintatapaa

voi kutsua siltaustoiminnaksi. Siinä tarkoituksena on saada aikaan erilaisia ”siltoja” sekä työtä vailla olevien ja ikäihmisten välille. Siltaa tarvitaan myös alueen eri palvelujen tuottajatahoihin ja esimerkiksi kolmannen sektorin toimijoihin, sillä mikään toiminta ei toteudu ilman rakenteita ja kontekstia.

Tarkoituksena ei ole tuottaa ensisijaisesti täysin uutta toimintaa, vaan hyödyntää alueella olemassa olevia aktiviteetteja ja tahoja. Näin rakentuisi verkostoja ja kokeilut siirtyisivät rakenteelliseksi ratkaisuiksi alusta alkaen.

Työste-hankkeessa kehitettävä siltaustoiminta antaa mahdollisuuden edistää uudella tavalla yhteisöllisyyttä ja eri tahojen verkostoitumista Myllypurossa. Kyse on aivan verkostotoiminnan ytimessä olevasta asiasta. Asuinalueen mielekkään arjen kehittäminen yhdessä on osallistujien yhteinen oppimisprosessi, jossa ensin opitaan yhdessä ja jatkossa opitaan yhdessä oppimisesta.

Kokemuksia alkumetreiltä

Kehittämistoiminta Myllypurossa on jo käynnistynyt. Hankkeen aloitustilaisuutena järjestettiin marraskuussa 2015 työpaja, johon Myllypuron asukkaita ja eri palveluntuottajia osallistui innostuneesti. Alkuvuodesta 2016 on käynnistetty työpajat, joissa työtä vailla olevat ja ikäihmiset ovat ideoineet ensimmäisiä hyvää arkea rakentavia toimintoja hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Esille on tullut ideoita yhteiskävelystä, perinnelorujen keräämisestä ja teknologian käytämisestä arjen apuna.

Työpajojen ilmapiiri on ollut hyvin myönteinen ja edessä ovat

ensimmäiset käytännön kokeilut. Työpajat jatkuvat koko kevään 2016 ajan.

Kehittämisessä ja kokeiluissa on samoja elementtejä kuin onnistuneissa työelämän kokemuksissa: niiden kaikkien tulee olla tekijälleen merkityksellisiä, antaa onnistumisen kokemuksia, mahdollistaa oppimista, vahvistaa minäpystyvyyden tunnetta ja kehittää itsensä johtamista.

Toiminnalla tulee olla myös laajempaa merkitystä yhteisölle ja yhteiskunnalle. Osallistuminen asuinalueen kehittämiseen vahvistaa näin myös yleisiä työelämävalmiuksia, joita tutkimusten mukaan ovat elämän hallinta, kumppanuustaidot, ihmisten ja tehtävien johtaminen sekä innovaatioiden ja muutosten hallinta.

Hanketoimijoiden näkökulmia

Työste-hankkeen toteuttajista Herttoniemen seurakunta ja Itä-Helsingin lähimmäistyö Hely ry toimivat Myllypuron alueella. Seurakunnan näkökulmasta on tärkeää, että hankkeella tuetaan esimerkiksi nuorta aikuista vahvistamaan ja lisäämään osaamistaan merkityksellisessä toiminnassa. Seurakunnassa halutaan myös rakentaa siltoja eri elämäntilanteissa olevien välille.

Itä-Helsingin lähimmäistyö Hely ry:n asiakkaille hanke merkitsee lisää aktiviteetteja ja yhteisöllisyyttä. Yhdistys toivoo hankkeelta toiminnalleen lisää tunnettavuutta ja vanhustyön osaamisen jakamista.

Digital Living International Oy:n näkökulmasta Myllypuro alueena tarjoaa hallitun kokonaisuuden, missä on mahdollista kokeilla digitaalisen ympäristön luomista alueelle sekä pohtia digitalisaation mahdollisuuksia tukea alueen asuk-

kaiden ja palveluntuottajien yhdessä rakentuvaa toimintaa alueellisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Metropolia Ammattikorkeakoulu puolestaan rakentaa Myllypuroon parhaillaan suurta kampusta, jossa toiminta alkaa 2018. Metropolian näkökulmasta Työste-hanke tarjoaa arvokkaan vastavuoroisen toiminnan mahdollisuuden alueen asukkaiden ja palveluntuottajien kanssa.

Hyvän arjen rakentamisen tueksi hankkeessa myös selvitetään, miten nykyteknologian avulla voidaan tukea Myllypuron alueen eri tahojen yhteistä toimintaa ja helpottaa kohtaamista yli sektorirajojen. Lisäksi hankkeessa kehitetään työvälinnettä, jolla voi itsearvioida työ- ja toimintakykyään silloin, kun ei ole työsuhteessa.

Elisa Mäkinen, Marianne Roivas & Tuula Mikkola

Kirjoittajat ovat Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Yhteyshenkilöinä ovat hankevastaavat Elisa Mäkinen ja Tuula Mikkola, jotka työskentelevät yliopettajina Metropoliaassa. Lisätietoa on saatavissa hankkeen verkkosivuilta (<http://tyoste.metropolia.fi/> <http://tyoste.metropolia.fi/>) sekä Facebookista (<https://www.facebook.com/tyoste> <https://www.facebook.com/tyoste>). Twitterissä (#tyoste) ovat esillä viimeisimmät asiat.

Työste-hanke järjesti 23.11.2015 Kick off -tilaisuuden As Oy Yläkiven salissa, Yläkiventie 7, Myllypuro. Kuvassa työpajan osallistujia pohtimassa millainen on hyvä arki Myllypurossa.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Myytti: vuokra-asujasukupolvella menee huonommin kuin heidän kodinomistajavanhemmillaan

Brittien asuntokokemuksia 2

Totuus Britanniassa on nykyään se, että vapaus asunnon omistamisesta antaa mahdollisuuden elää hieman mielikuvituksellisemmin. Dawn Foster kirjoittaa vasemmistoliberaalissa *The Guardian* -lehdessä 3.11.2015. Jari H.K. Virtanen aloitti numerossa 4/2015 sarjan maan asuntokokemuksista. Tässä pohditaan vuokra-asujapolven asemaa omistajavanhempiin verrattuna laajemminkin Euroopassa.

Vanhaan hyvään aikaan – siis noin seitsemän vuotta sitten – polku monille nuorille oli aika yksioikoinen: valmistu koulusta, mene yliopistoon, hanki hyvä työpaikka, mene naimisiin ja osta asunto, hanki lapsia ja hukkaa nuoruutesi elämällä mukavasti taloudellisesti turvattua elämää. Sitten, kaksi asiaa tapahtui: talouskriisi ja asuntokriisi.

Talouskriisin vaikutus

Jos olit yliopistossa viime talouskriisin aikana, kuten kirjoittaja **Dawn Foster**, oli vaikutus opiskelijoihin välitön. Valmistuneiden työllisyysohjelmat kutistettiin, työmarkkinoilla oli huomattavasti vähemmän avoimia työmahdollisuuksia ja vastavalmistuneiden palkkakehitys pysähtyi – tai alkupalkat jopa putosivat.

Vain vähän on tapahtunut tämän jälkeenkin: Brittien tilastokeskus ilmoitti äskettäin, että vaikka palkat ovat viime aikoina hieman nousseet, ovat ne edelleen alemmalla tasolla kuin ennen talouden romahdusta.

Se, mikä on noussut, ovat asuntojen hinnat ja vuokrat. Siten opiskelijat maksavat nyt enemmän asumisestaan opiskeluaikana, valmistuvat isompien opintolainojen kanssa pienempipalkkaisiin työpaikkoihin vain havaitakseen että asuntojen hinnat ovat niin itkettävän korkeita, että sinulla on suurempi mahdollisuus omistaa yksisarvinen kuin saada maksettua asuntosi ennen kuin täytät 50 vuotta.

Myös Briteissä vallitsee ”läntinen elämänmuoto = western form of life”, jota ylläpidetään ja uusinnetaan sellaisten kielipelien avulla, jotka pitävät normina kodinomistusta. Mutta vaikka tiedotusvälineet edel-

leen rummuttavat kodinomistuksen pakkomiellettä, monet nuoret ovat päättäneet, että se ei ole vaivan arvoista. He ovat omaksuneet uusia lähestymistapoja asumiseensa ja sen seurauksena myös koko elämänsä ja niin sanottuun uraansa.

Vaihtoehtoiset kodit leviävät Euroopassa

Alankomaissa on toiminut jo kahden viime vuoden ajan ohjelma, joka tarjoaa opiskelijoille ilmaisen asumisen, jos he asuvat vanhainkodeissa yhdessä ikäihmisten kanssa. Vastikkeena maksuttomasta asunnosta opiskelijat viettävät 30 tuntia kuukaudessa aikaansa vanhusten kanssa. Siis vain tunnin päivässä! Sen lisäksi, että opiskelijat säästävät ison nipun käteistä, he saavat tilaisuuden elää hyvin erilaisessa yhteisössä.

Perinteiset, ikäihmisten taloissa asuvat, asukkaat muodostavat ystävyysyhteisöjä sellaisten nuorten henkilöiden kanssa, joita he eivät tavallisesti elämässään lainkaan kohtaa. Siten se sukupolvien ghettoistuminen, jonka tapaamme nykyisissä kaupungeissamme, pieneltä osin vähenee.

Myös muut ns. vaihtoehtoisen asumisen muodot ovat lisääntymässä, niin Briteissä kuin muuallakin Euroopassa. Tanskassa 1960-luvun yhteisöasuminen on lisääntynyt. Mallissa jaetaan yhteisiä tiloja, jaetaan lastenhoitovastuuta ja –vuoroja ja muita askareita, joiden avulla voidaan pienentää perheen menoja ja mahdollistetaan perheille ja pariskunnille enemmän omaa aikaa ja vapautta verrattuna ”normiasumiseen”.

Tämä malli on saavuttanut myös Britannian ja leviää hitaasti, kuten

Siirrettävä koti Amsterdamissa.

myös Espanjassa ja Kreikassa, joissa vastavalmistuneiden työttömyysaste on jossain 40% ja 60% paikkeilla. Asumiskustannusten eli asuntojen jakaminen oli jonkun aikaa poissa muodista, mutta tänään yhä useammat opiskelijat näkevät sen lähes ainoana mahdollisuutena asunnon ostamiseen. He nauttivat yhteisöllisen elämisen eduista säilyttäen kuitenkin yksityisyytensä ja taloudelliset mahdollisuutensa asumismarkkinoilla.

Varastotalo ja jokiproomu esimerkit

Linda on kirjailija ja asuu pohjois-Lontoossa varastotalossa teollisuusalueella yhdessä taiteilijoiden ja opiskelijoiden kanssa, joita tulee ja menee. Muuttaessaan Lontoon hän suunnitteli yksin vuokraamista Notting Hillistä, joka on siis suur-Lontoon yksi itsehallinnollinen kunta. Se olisi ollut halvimmasta päästä, 1 500 puntaa kuukaudessa (= n. 2 200 €!). Hänelle olisi jäänyt vuokranmaksun jälkeen hyvin vähän muuhun elämiseen. Sitten hän löysi nykyisen varastonsa. Nyt hän pystyy säästämään kuukausittain huomattavan summan, ja saa samalla tavata paljon kiinnostavia ihmisiä, jotka käyttävät tilaa taideprojekteihinsa, kuvauksiin ja poliittisiin kokouksiinsa.

Jos et voi ostaa kotia tiilitalosta miellyttävältä alueelta, mikset ostaisi kotia, joka on tehty puusta ja jonka voit ankkuroida mieleiseesi paikkaan? Asuminen jokiproomussa kasvattaa suosiotaan Iso-Britanniassa Manchesterista Lontoon ja myös muualla maassa. Houkutus on ilmeinen. Voit ostaa jokilaivan alle 50 000 punnalla ja pystyt asumaan kaupungin keskustassa, Englannin tuloihin suhteutettuna kalleimmassa kaupungissa, Oxfordissa jokilaivakoti ja sen ankkuripaikka maksaa jo noin 100 000 puntaa.

Kirjoittaja Dawn Fosterin ystävä on asunut vuokralla valmistumisensa jälkeen lähellä Lontoon Tower Bridgeä jokilaivojen muodostamalla saarella. Samalla alueella tavallinen vuokra-asunto oli noin neljä kertaa kalliimpi!

Miksi ostaa – koskaan ?

Britanniassa valtavat määrät pienipalkkaisista nuorista ovat hylänneet kodinomistamisen ajatuksen kokonaan ja tuloksena omaksuneet täysin uudenlaisen suunnitelman elämälleen. Kun esimerkiksi tämän hetken keskimääräinen perheasunnon hinta Lontoossa on jo 500 000 punnan tasolla (= n. 650 000 €), on selvää, että jos sinulla ei ole ystäviä hyvin korkeissa asemissa, tulet asumaan vuokralla loppuelämäsi.

Kaupungeissa, kuten Berliinissä, vuokra-asuminen on paljon suosittumpaa ja yleisempää kuin Iso-Britanniassa, koska vuokrataso on huomattavasti matalampi ja vuokra-asukkaan oikeudet ja asema paljon vahvempi. Tilanteen johdosta yhä useammat nuoret britit muuttavat muihin Euroopan kaupunkeihin ja yrittävät saada esim. opettajan töitä, opiskelevat vieraita kieliä ja kehittyvät koko ajan liikkumiskykyisemmiksi.

Niiden nuorten tulevaisuus, jotka tiedostavat, että yhteen paikkaan sitoutuminen ja asuntolainan maksaminen on hyvin epätodennäköistä, on paljon liikkuvampaa ja vaihtelevampaa. Kun tiedät, että tulet aina asumaan vuokralla, ei ole mitään syytä olla vaihtamatta esimerkiksi maata ja työpaikkaa muutaman vuoden välein.

Kyselyjen mukaan joka viides nuorista briteistä haluaa lähteä maasta ainakin joksikin aikaa ennen kuin tulevat 40 vuoden ikään. Jotkut palaavat ja jotkut jäävät sille tielleen.

Vain muutamissa ammattiteissa, kuten lääkärin tai lakimiehen, voi nuori suunnitella pysyvää asumista samassa maassa tai samalla paikkakunnalla.

Nauti tuloistasi

Myös niiden kohdalla, jotka eivät lähde maasta, on havaittu merkittäviä muutoksia käyttäytymisessä ja kuluttamisessa. Suuret ikäluokat, siis viime sotien jälkeen syntyneet 1945–50, valittavat ja vaikerovat, että 1980- ja 90-luvuilla syntyneillä ei ole varaa asunnon ostoon, mutta he kaikki käyttävät kannettavia tietokoneita ja älypuhelimiaan – ja tässä on tosiaankin osa totta.

Kun viimein tajuat, että et tule koskaan omistamaan asuntoa, tulee rahalle erilainen merkitys. Mitä vikaa on siinä, että nauttii elämästään hieman? Ylimääräinen loma, tai syöminen hyvässä ravintolassa useammin ei vaikuta asemaan asuntomarkkinoilla pätkäkään, koska sinulla ei tule koskaan olemaan mitään mahdollisuuksia asunnon ostamiseen.

Sen sijaan voit olla enemmän kiinnostunut omasta yritystoiminnasta ja käyttää säästösi yritysideoihin tai käyttää enemmän aikaasi ja rahojasi harrastuksiin työelämän ulkopuolella. Ihmiset, jotka ostivat asuntonsa 20 vuotta sitten ja maksoivat siitä 20 000 puntaa, istuvat nyt miljoonaomaisuuden päällä. He voivat tärstä ja valittaa ”sukupolvi X:stä”, jotka ovat mieltyneet parempiin kahvilaatuihin, mutta heidän oma elämänsä ja taloudellinen asemansa on täysin erilainen.

Jokainen nykyopiskelija voi kertoa, kuinka synkältä asuntomarkkinat näyttävät kenen tahansa alle 30-vuotiaan silmissä, niin Iso-Britanniassa kuin myös Suomessa. Vaikka tilanne voi näyttää kuinka pahalta tahansa, voi se kaikista huolimatta johtaa moniin uusiin mahdollisuuksiin.

Elämämme saattaa asuntomarkkinoiden tilanteesta johtuen päättyä aivan erilaiseksi. Mutta ei sen missään tapauksessa tarvitse olla mitenkään huonompi (kuin suurilla ikäluokilla, suom. huom.)

Dawn Foster. Soveltaen kääntänyt Jari H. K. Virtanen

Sarjan kirjoittaja on filosofian maisteri, ammatti-isännöitsijä, Helsingistä

Farkuista ja purkeista syntyy

Tarvitset vain tyhjiä, pestyjä peltipurkkeja, esim. kurkku-/tomaattimurska, vanhat farkut ja kuuma-liimaa.

Leikkaa farkusta pala, joka riittää koko purkin ympäri. Palan täytyy olla noin 5 cm purkkia pidempi, että sen saa liimattua kunnolla myös purkin sisäpuolelle asti. Näin et satuta sormiasi reunoihin ja purkki kestää pidempään. Liimaa farkku ensin purkin ympärille. Laita sitten liimaa sisälle purkkiin ja taita yli menevä kangas huolellisesti kiinni.

Purkeissa on kolmenlaisia koristeita. Yksi on tehty niin, että leikkasin taskun ja toisen värisestä farkusta sydämen. Kiinnitin sydämen valkoisella puuvillalangalla harsimalla taskuun ja liimasin taskun kiinni päällystettyyn purkkiin.

Toisen koristuksen tein niin, että leikkasin farkkujen vyötäröstä kais-

Kierrätysidea

Kierrätysideat Facebookissa on saanut suuren suosion, jäseniä lähes 30 000

taleen kera napin ja palan vetoketjua ja toiselta puolelta kaistaleen kera napinlaven ja palan vetoketjua ja liimasin ne kuuma-liimalla purkin alaosaan kiinni. Yläreunaan kiinnitin vielä pätkän hopean väristä kangasnauhaa.

Kolmas purkki on tehty samalla tekniikalla talouspaperirullan hylsystä. Liimasin pohjaan palan pahlia ja päällystin farkulla. Irrotin

farkuista vetoketjun ja kiinnitin siihen pari niittiä. Liimasin vetoketjun kiinni.

Kaikki materiaali on kierrätettyä. Kuvalliset ohjeet ja ohjeen alkuperä on peräisin **Frutti di Mutsi-blogista**. Osoite on <http://blogit.kaksplus.fi/fruttidimutsiblogit.kaksplus.fi/fruttidimutsi>

Sofia Hoo
Suunnittelija ja tekijä

Harrastajateatterin kokoontumisajo Mikkelissä

Harrastajateatterin valtakunnallisia kokoontumisia on kolme, Seinäjoki, Ylioppilasteatterit ja Mikkelin. 40. Työväen Näyttämöpäivät olivat tammikuun lopussa siellä. Helsingin kulttuuripalkinnon 2015 syksyllä saanut **Kati Outinen** valitsi näyttävän otoksen. Hän esitteli Teatteriklubilla näyttelijä **Katriina Honkasen** kanssa Actor's Studio -tyyppisessä tilaisuudessa näyttelijätyötä ja roolinrakentamista. Liput olivat hyvin loppuunmyytyjä.

Kutsuttuna esityksenä nähtiin **Maiju Lassilan** *Mestari Nyke*, porilaisen **Otava Ensemble** esityksenä. Ohjauksesta vastasi **Juha Hurme**, jolla on ollut Mikkelin näyttämöpäivillä kiitettävästi 16 ohjausta.

Mestari Nyke kuvaa kansanelämää rehevästi. Näyttelijät esittävät rooleissa pikkulapsia, tahattomia veijareita. Farssia on, mestari Nyke, pikkupoika maaseudulla, on kovapäinen ja ei opi lukemaan sitten millään. Keppiä ja porkkanaa tulee, mutta pölkky, jolla on hattu päässä ei saa i:ttä luonnistumaan. Kolmiosainen, taitavasti rakennettu kokonaisuus 1900-luvun alkuun sijoittuvana koomisena tarinana, on osa kansankulttuuria, Lassilaa.

Maiju Lassilan näytelmillä on aina paikkansa harrastajanäyttämöllä, joka suosii kansankomedioita, perustaja, professori **Yrjö Juhani Renvall** muistutti juhlapuheessaan.

Kolme apinaa

Jyväskylän maineikkaan **Huoneteatterin** *Kolme apinaa* puri Mikkelin teatterin suuren näyttämön täyteen saliin tänä iltapäivänä. Sokea Alex, kuuro Dani ja mykkä Ben pelkäävät kuollakseen. He ovat vammaisia ja kokevat, että vammaisuus estää heitä saamasta oikeaa rakkautta. Heille ei enää riitä ostettu, hinnoiteltu rakkaus.

– Jos me voitais panna niinku muutkin, niin me pantais. Ei me seksistä huvin vuoks makseta! Tai no huvin vuoks just maksetaan, mutta ei me saada naisia muuten. – Entä miten tää ratkastaan?

– Ratkastaan? Ellei mimmit lakkaa haaveilemasta **Brad Pittistä** ja iske silmiään sokeisiin, kuuroihin ja mykkiin, niin enpä keksi.

Pojat luovat nettisivuston, josta kolme naista löytyy treffeille vuorotellen jokaisen kanssa. Vaikka aluksi haetaan vain ”duunaamista”, lopulta jokainen löytää oikean parinsa.

Näytelmän komedia perustuu siihen, että he peittävät teknisten apuvälineiden avulla puutteen, korvanapilla yhden sokeuden, videokuvan käsipelillä yhden kuurouden ja puhe-amplesamplerilla yhden kuurouden ja yhden mykkyyden. Tilannehuumori on hersyvää.

Tuomas Koskela, Jani Koskinen ja **Pekka Koskinen** luovat persoonalliset vammaiskovikset, **Marianna Räsänen, Siru Kovala** ja **Maija Lehtoranta** persoonallisesti erilaiset naishahmot, joista paljastuu uutta lopussa. Kyse on **Matti Tolvasen** esikoisohjauksesta Huoneteatterissa.

Poikien haaveita

Mikkelin Poikateatteri esitti poikien omaan käsikirjoitukseen perustuvan *Haave(re)ita*. Aiemmin ”testosteroniuhosta tunnettu”, v. 2008 perustettu harrastajateatteri toi nyt esiin herkän puolensa. Esitys keskittyy poikien isäsuhteeseen ja rakkauden kaipuuseen, huumoria unohtamatta.

Erityisen koskettava on lopun kohta, jossa 14 poikaa kokoontuu lavan eteen tunnustamaan, että millainen isä on tulevalle pojalleen. Erityisen hauska on kohta, jossa ”tylsän tavallinen heteroisä” ihmettelee, miksei poika ole homo ja käy Pride-marsseilla.

– Nuoruus ja kasvaminen tekevät kipeää - silti itselleen on uskallettava myös nauraa, **Kati Kinnusen** ohjaama esitys sanoo. Istuin eturivissä, josta näki hyvin poikien heittäytymisen esitykselle. Äidit ja sukulaiset nauroivat ja itkivät takana.

Tukkateatteri Tampereelta esitti **Terhi Tuomisen** ohjaaman *Varjoelämää*, jossa on vuosi 1950. Anna täyttää 16 vuotta, pääsee ripille ja rakastuu. Hän on järjettömän onnellinen, hän haluaa valaista maailman ja viedä vihille tyttönsä. Rippijuhlissa on hiljaista. Kaikki ihmiset eivät vain aina mahdu yhtenäisen kansan kuvitelmaan.

1950-luvun Suomessa on herätty

homoseksualismiin, ja viranomaiset varoittavat uhkaavasta taudista. Lääkärit yrittävät lääkittää sähköshokeilla ja aivoleikkauksillakin. Anna selviää valehtelemalla lääkäreistä ja muuttaa Impilinnaan Tampereelle asumaan ja töihin tietysti pumpulitehtaalle. Samoin ajattelevia kavereita löytyy, myös eri yhteiskuntaluokista, miehiä ja naisia, oma rakaskin. Tarina etenee aina 1980-luvulle, jolloin homoseksuaalisuus ei enää ole rikos, mutta kehotuskielto on voimassa. Varjoelämää eletään, mutta aids tuo ongelmia, kuolemaakin.

Vanhustenhoitofarssi satuttaa ja naurattaa

– MS-tauti heikentää muistia. Roolin opiskelu parantaa sitä, lehtipuhelinmyyjä Mikko esittävä **Marja Mustonen** sanoo lehdessä.

Mikkelissä on harrastajateatteri, joka on kymmenen vuotta koostunut vammaisista, mutta mukaan pääsee ilman näkyvää vammaakin. Marja on yksi kolmesta alkuperäisestä **Rempateatterin** harrastajasta.

Kirsi Jurvanen tekee eläväisen, samalla kertaa hauskan ja traagisen roolityön 85-vuotiaana Tildana, joka haikailee kodissaan 15 vuotta sitten kuollutta miestänsä, polttelee keittiössä karrelle ruokia. Poika keplottelee asunnon myyntiin ja hoitaa äidin mielenterveyskuntoutujien palvelukoti Pilvilinnaan, josta kaupunki on ostanut muutaman paikan kaupungille. Tytär yrittää pitää huolta. **Kauko Väisänen** ja **Pia Kantonen** ovat hyviä heidän rooleissaan, kuten koko joukko.

Palvelukodin 16 hengen vanhustyksikössä on 16 potilasta, ja vain yksi hoitaja. Siitä saa hauskaa tilannehuumoria, mutta välillä nauru juuttuu kurkkuun. Loppuun **Markku Impiö** on tehnyt kauniin laulun.

Mikkelin Näyttämöpäivät onnistuivat hyvin. Aiheet olivat ajankohdaisia, nuoruutta, muistisairautta, poikkeavuutta. Yleisön suosikiksi valikoitui porilainen Oivaa hoivaa! Ei oo vanhaks' tulemistä Kolme apinaa tuli kolmanneksi. Ensi vuonna tammikuun viimeisenä viikonloppuna uudestaan.

Risto Kolanen

Kaupunkielämä kulttuurissa

Katriina Honkanen (vas.) ja Kati Outinen opastavat roolityöhön.

Maija Lehtorannan esittämä deittiseura hurmaa kaikki kolme miestä, tässä Jani Ahosen.

Mikkelin Poikateatterin joukko lopun herkässä tunnustuksessa.

Kirsi Jurvasen äiti rakastaa Kauko Väisänen keplottelevaa aikuista poikaa.

Huh hellettä kesällä väistöiloissa

Mitä tekee asukas, jos hänen kotikerrostalonsa pannaan pakettiin ja talo pimennetään koko kesäksi julkisivuremontin tieltä? No, hän lähtee tietysti evakkoon, koska kesä varjossa ei nyt ole kovin houkuttava vaihtoehto. Entä mitä tekee kirjailija, joka sattuu asumaan juuri tässä talossa? Hän tekee tietysti aiheesta kirjan.

Kirjailija **Outi Pakkasen** koti Lauttasaarassa oli pressuilla suojattu koko toissa kesän. Hänen kirjojensa sankarin Anna Laineen koti Eerikinkadulla taas joutui perusteelliseen korjaukseen vesivahingon takia hänen uusimmassa romaanissaan *Helle*. Kirjan sankaritar sai onnekseen tarjouksen, josta ei oikein ollut mahdollista kieltäytyä. Hän sai ystävän vinkistä väistötilan Töölöstä. Asunnon omistaja rouva Helmi Lindström oli joutunut pidemmäksi ajaksi sairaalaan ja asunto oli tyhjä.

Pelkistetyn sisustuksen kannatta-

jana Anna Laineelle oli pieni shokki muuttaa kissanpissiltä tuoksuvaan, tavaraa täynnä olevaan asuntoon, jossa paksut verhot olivat ruskeankeltaisen-kukalliset ja näkymä paksussa pölyssä olevien ikkunoiden takana. Seinällä kukkuu käkikello puolen tunnin välein ja sänky on kaupan muhkurainen. Kaikki oli siis kesän ajan ihan toisin, mutta hyvä niinkin. Asunto kuin asunto. Onneksi asunnona oli kuitenkin keittiö, johon Anna vei mukanaan vain kunnon keittiöveitsen, sillä ilman terävää veistä hän ei voi laittaa ruokaa eikä kunnolla edes elää.

Kerrostalossa kirjavaa

Kerrostalo kuhisee elämää ja tilapäisvuokralainen sujahtaa siihen nopeasti ja syvälle.

Yläkerran Kerttu ottaa naapurinsa huojentuneena vastaan, sillä tuohan kotimies turvallisuutta, kun hänkin on ”joutunut häätämään pihalla notkuvia epämääräisiä tyyppejä. Eihän sitä koskaan tiedä. Onhan täällä polkupyöriäkin varastettu”, hän marmattaa.

Kerrostalon väki onkin juuri niin kirjavaa, kuin se tapaa olla todellisuudessaakin. On aviomiehiä, exiä, nykyisiä ja kenties tulevia. Jopa Anna

tutustuu mieheen, joka vaikuttaa liian hyvältä ollakseen totta. Kertun lisäksi piiriin purjehtii iso ja rehevä Petronella, vissyä lipittävä Wille ja upea Reija, joka on kuin kopio **Marilyn Monroesta**. Elämää sykkivä talo ja sen väki tekevät lopulta varsin vastentahtoisesti sinne muuttaneen Annan elämästä seikkailua.

Kesä huipentuu talon asukkaiden yhteisiin kesäjuhliin. Avoimen tavan alla pidettävissä juhlissa tapahtuu sitten vaikka mitä, kuten päälle pukkaava ukonilma. Aurinkoisissa pippaloissa taivas oli ”kovavauhtia vetäytymässä pilveen. Oliko tämä nyt Jumalan tuomio, rangaistus täysin holtittomasta menosta...” Mutta kaikkea ei tapahtumien kulusta voi paljastaa, sillä kirja on Outi Pakkasen tapaan murhamysteeri.

Helle kertoo myös kesästä kuumassa Helsingissä, jossa Eliten teras-

Outi Pakkasen kirja Helle sukeltaa asumisen arkipäivään ja vähän juhlaankin.

si kutsuu houkuttavasti. ”Pensasaita eristi tyylikkästi meluisasta Runeborginkadusta, mutta aidan lehtien lomasta pystyi halutessaan seuraamaan ihmisten vilinää ja liikennettä”.

Helle on kirja siitä, miten on eletävä, että kerrostaloelämästä tulee mukavaa tai edes siedettävää.

Hilkka Kotkamaa

Remonttiavustuksia vuodelle 2016

ARA on julkaissut hakuohjeet vuoden 2016 korjaus- ja energia-avustuksille sekä hissi- ja esteettömyysavustuksille. Kuntien myöntämien avustusten hakuaika päättyy tänä vuonna 24.3.2016.

Kuntien myöntämiä korjaus- ja energia-avustuksia ovat vanhusten ja vammaisten asuntojen korjausavustukset, avustus-kosteusvaurioituneen ja terveyshaittaa aiheuttavan rakennuksen kuntotutkimukseen sekä pientalojen harkinnanvarainen energia-avustus. Määrärahoja kuntien myöntämiin avustuksiin on käytössä tänä vuonna yhteensä 9,5 miljoonaa euroa.

Hissi- ja esteettömyysavustuksiin 15,5 miljoonaa euroa.

ARA myöntää avustuksia hissin rakentamiseen (hissivastus) ja liikkumisesteiden poistamiseen (esteettömyysavustus). ARA:n myöntämissä avustuksissa on jatkuva hakuaika.

Hissivastuksiin määrärahaa on 14 miljoonaa euroa ja esteettömyysavustuksiin 1,5 miljoonaa euroa. Avustusprosentti avustuksissa säilyy entisellään eli on enintään 50 %.

Hakuohjeet löytyvät netistä www.ara.fi (ARA)

Koulutettu henkilökuntamme takaa korkean laadun ja aikataulussa pysymisen

Tinkimätöntä laatua vuodesta 2008

LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT
linjasaneerauskohteissa pk-seudulla

ASURAS
RAKENNUSPALVELUT

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Yhteystiedot

Linnintie 6
07560 Pukkila

Martti Toukola
p. 040 747 88 46
martti.toukola@netti.fi

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

ASUKASLIITON NEUVONTAPUHELIN

p. 0600 972 72 arkisin klo 10-14

Liitto neuvoo:

- ▲ vuokra-asukkaita
- ▲ osakeyhtiöiden osakkaita
- ▲ asukkaiden yhdistyksiä
- ▲ asukas- ja talotoimikuntia
- ▲ asukkaiden oikeuksissa
- ▲ sopimus- ja vastuuasioissa
- ▲ asumisterveysasioissa
- ▲ asuinympäristöasioissa

Puhelun hinta 1,69 e/min + pvm

VIILO & VAINIO OY

Topeliuksenkatu 7 A • 00250 HELSINKI

Puhelin 010 8411 000 • Fax 010 8411 009

Sähköposti: etunimi.sukunimi@asianajotoimistoviilo-vainio.fi

ASUKASLIITON KEVÄTSEMINAARI

lauantaina 9.4.2016

klo 11-14

“Pääkaupunkiseudun vanheneva väestö - Asumisen ikärasismi”

Kinaporin palvelukeskus, juhlasali.
Kinaporinkatu 9, 00500 Helsinki.

Luennoitsijat ovat iäkkäiden asumiseen perehtyneitä henkilöitä.

www.asukasliitto.fi

*Asukasliitto tarjoaa kakukkahvit.
Maksu omantunnon mukaan.
Tuotto Asukasliiton toiminnan hyväksi.*

